

Darbininkas

AMERIKOS LIETUVŲ DARBININKŲ

XXXVI. N. 20 (47)

ANTRADIENIS (Tuesday)

BIRŽELIO (June) 26 D.

1951 M.

SIX CENTS

Hurley kaltina Valst. Departamenta

Washingtonas. — Liudydmas senato komisija Tol. Rytų klausimais, gen. P. Hurley, karo metu buvęs JAV atstovas Kinijoje, iškėlė Valstybės Departamentui labai smarkių kaltinimų. Hurley nuomone, Valst. Departamentas yra "balliai kapituliavęs prieš Sovietus." 1945 m. vasario mėn. Jaltos susitarimas buvęs pagrįstas nuolaidomis Sovietams ir jų baime. Jis taip pat atmeta Acheson senato komisijai aiškinimą, kad Jaltoje nuolaidos Sovietams buvusios padarytos todėl, kad JAV dar neturėjusios atominės bombos ir bijoję kare su japonais netekti milijono vyrų. Hurley tvirtina, jog Acheson klydęs, tvirtindamas, kad tuo metu JAV atominės bombos dar neturėjusios.

Jo liudijimų svarbiausias

tikslas, pabrėžė gen. Hurley, įrodyti, kad Valst. Departamentas visiškai nusigrižo nuo tų tikslų, dėl kurių buvo praejusiam kare kovojama, ir pasuko visai kitais keliais. Valst. Departamentas sutrukdęs Jaltos sutarties pakaitimą. Tolimesniuose savo pareiškimuose Hurley pasakė, kad "komunistams Kinijos užėmimo planą apmetę Amerikos diplomatai Jaltoje." Taip pat generolas papasakojo, kad ir prez. Rooseveltas buvo pamatęs Jaltos susitarimo pavojus ir buvo jį įgaliojęs vykdyti aps. Churchillį bei Staliną ir daryti žygių tam susitarimui pakeisti. Prezidentui išrodė, kad Jaltos sutartis, kuria buvo Sovietams padaryta Tol. Ry-

tuose didelių nuolaidų, gresia Kinijos integralumui. Hurley ir buvo nuvykęs į Londoną bei Maskvą. Bet jo kelionės metu mirė prez. Rooseveltas, ir po pasikalbėjimo su Stalinu jis gavęs iš Valst. Departamento telegramą, kad jis Jaltos susitarimo neatšaukiamai esąs surištas. Taip Hurley pradėtas žygius ir nedavęs Rooseveltui pakeičyti pasekmių.

Hurley pareiškė, jog jis ga-

lėjęs savo misijos metu padaryti išpūdiu anglams ir Maskvai, bet negalėjęs nuo Jaltos linijos pakreipti Valst. Departamento, ką jis laiką viso savo gyvenimo didžiausiu nepasisekimu.

Šiomis dienomis kalbėdamas televizijos programoje, Hurley pareiškė, jog Jaltos sutartis buvo darbas dabar kalinio A. Hiss vadovautos Valst. Departamento valdininkų grupės.

PARYŽIAUS KONFERENCIJA NUTRUKO

Paryžius. — Vakarų atstovai įteikė Sovietų užs. reik. viceministriui A. Gromyko raštą, kuriame nurodoma, kad Sovietų laikysena rodo, jog tolimesni pasikalbėjimai neturi praktiško tikslo. Taip pagaliau kovo 5 d. prasidėjusieji užs. reik. ministerių konferencijos darbai tvarkos klausimu pasitarimai nutrūko. Šio Vakarų pareiškimo Gromyko buvo nustebintas ir paklausė, ar tai reiškia derybų nutraukimą. Jam buvo atsakyta, kad taip. Tačiau užs. reik. ministerių konferencijai paliekamos atviros durys, nurodant, kad, jei Sovietai tos konferencijos pageidautų, galima bus susitariti diplomatinio keliu.

Vakarai nuo tolimesnių tautų kalbų atsisakė dėl Sovietų užsispyrimo, kad į darbą tvarką būtų įtraukta Atlanto pakto ir JAV bazių Europoje klausimas. Vakarai pažymėjo, kad užs. reik. ministerių konferencijoj galima būtų dėl to pakto diskutuoti, bet negalima būtų daryti nutarimų, nes paktas pasirašytas ir kitų kraštų, kurie konferencijoje

nedalyvautų. Dėl to nė į darbą tvarką jo rašyti nėra pagrindo. Šį klausimą galima būtų iškelti ir kituose darbų tvarkos punktuose.

Šia proga Gromyko dar kartą patenkino savo ilgomis kalboms polinkį, išsitraukęs iš kėšėnės ir perskaitę 30 puslapių pareiškimą. Jame dar kartą visais konferencijos klausimais išdėstė savo nuomonę.

VENGRŲ LIAUDIES DEMOKRATAI "APFEKTUOTOJUS"

Kaip jau buvo minėta, neperseniausiai Stockholme vyko pasaulinės fektuotojų varžybos. Visi dalyviai grįžo namo. Grįžo ir vengrai, kurie čia Stockholme buvo gana populiariai. Bet sugrįžę namo susilaukė gal ir nelauktų "dovanų" — daugelis neberado namie savo senų tėvų, kurie, vaikams bėkvojant už savo krašto spalvas, buvo pagrobti ir deportuoti. Vaikai verkdami prašė valdžios organų pasigalėti jų tėvų, kurie buvo suvaryti į koncentracijos stovyklą kažkur rytinėje Vengrijoje, bet jų maldavimai buvo atmesti.

Tos žinios apie politrukų aktyvumą, varžyboms Stockholme besitęsiant, pasiekė švedų laikraštį "Aftonbladet" iš paties Budapešto.

Rusų suorganizuota saugumo policija suaukė visus grįžusius fektuotojus ir juos tardė, su kuo jie Stockholme buvo susitikę, o Stockholme kiekvienas jų žingsnis buvo saugojamas. Tarp kitko fek-

Komunistų vadams bausmės vykdymo neatidėdės

Washingtonas. — Teismas atmetė 11 nuteistų komunistų vadų prašymą, kad būtų jiems atidėtos bausmės vykdymas. Šis sprendimas įgalina teisingumo organus jau nuo liepos 1 d. nubautuosius uždaryti į kalėjimą bausmei atlikti.

Vokiečiai siūlosi Irano tarnybon

Hamburgas. — Vietinis Irano konsulatą paskelbė, jog daugiau kaip šimtas vokiečių naftos specialistų pasisūlė darbai suvalstybintose Irano naftos įmonėse. Bet kol kas nė vienas nepriimtas. Konsulatą laukia tuo reikalu nusudymų iš Teherano.

SOVIETAİ APGINKLUOS KINUS

Londonas. — PS Agency paskelbė žinią, kad Sovietai su komunistine Kinija sudarė slapta karinę sutartį. Šia sutartimi Maskva pasidėjusi apginkluoti 1.600.000 Kinijos kareivių ir duoti Kinijai 1.300 lėktuvų bei 25.000 tonų laivyno. Apie 20 pavandeninių laivų kinams jau perduota. Už tai Kinijos komunistai pasidėję iš savo 5 lauko armijų skirti Korejos karui po 250.000 vyrų. Patys Sovietai į Korejos karą veltis nenori.

Gen. P. Hurley, smarkiai pasisakęs prieš Valst. Departamento Tol. Rytų politiką.

PANIUSKINAS NEŽINO NIEKO APIE "ŠALTAJĄ KARĄ"

(Rašo K. RAUKLAUKIS, mūsų bendradarbis Švedijoje)

Švedų keleivinis laivas "Gripsholm" yra pakely į Švediją. Juo pusantr mėnesio atostogom vyksta ir Sovietų ambasadorius Amerikai Aleksandras Paniuskinas. Tuo pačiu laivu turėjo progas namo grįžti ir švedų vakarinio laikraščio "Expressen" korespondentas Olof Starkenbergas. Jis ir pasiryžo pasikalbėti su ambasadorium aktualiais pasaulinių įvykių klausimais.

Apie karą Korejoje Paniuskinas trumpai drūtai atsakė, jog JAV kaltos, kad karas ten vyksta, o jei tautos, kariuomenės prieš korejiečius, tikrai nori taikos, tai pirmą pirmausia nuo jų priklauso nutraukti karo veiksmus.

Dėl pasitarimų Paryžiuje ambasadorius pasakė tik tiek, kad Vakarų valstybės, jeigu jos nemeluoja ir tikrai nori tokios konferencijos, tai jos turi pripažinti Sovietų reikalavimą, kad Vokietijos klausimas, ypač Vakarų Vokietijos demilitarizavimas, turi būti įtrauktas į dienotvarkę iš pirmutinių punktų.

"Šaltojo karo" sąvoką Sovietų ambasadoriui nežinoma. Tokios sąvokos Sovietų Sąjungoje nepripažįsta. Kadangi Sovietų Sąjunga nei vienokių, nei kitokių būdų nekariaujanti nė su viena tauta, tai klaidinga esą mėginti sudaryti tokia sąvoką kaip "šaltasis karas."

Tuo pačiu "Gripsholm" namo grįžta ir Švedijos delegatas prie Jungtinių Tautų, envoye Sven Grafstroem. Kaip po JT taip vadinamojo bona officia komiteto narys, envoye girdėjo marias gandy, kad kiniečiai ir šiaurės korejiečiai zonduoja dirvą taikai, bet giliai apgailestauja, kad tiems gandsams nėra jokio rimto pagrindo. "Kiek aš žinau", paaiškino p. Graffstroem to paties laikraščio korespondentui "o kaip bona officia komiteto narys turėčiau kiekvieną kiek rimtesnį žygį žinoti, tie gandai, kurie man būnant New Yorke cirkuliavo ten, neturi jokio pastovesnio pagrindo. Taigi, negalima kalbėti apie kokį nors mėginimą iš kiniečių arba šiaurės korejiečių pusės tiesiog su JT diskutuoti karo paliaubas arba taiką. Bet iš to dar nereikia pasidaryti sau išvados, kad taip vadinamasis trijų vyrų komitetas neveikia... JT priešai Korejoje gerai žino, kaip toks kontaktas turi būti siekiamas, jeigu jie galvotų apie karo veiksmų paliaubas." Envoye, nenorėdamas gandy dar padidinti, griežtai pabrėžė, kad jo trumpi pokalbiai su ambasadorium Paniuskinu "Gripsholme" nė vienu žodeliu nelietė Korejos klausimo — jie kalbėjosi kasdieniniais reikalais, kaip ir visi turistai vienas su kitu.

Pentagone Gen. O. N. Bradley įteikia didvyriškai Korejoje žuvusio leit. S. S. Coursen (dešinė) 14 mėnesių sūnui jo tėvui skirtą medali.

Korėjos fronte

Tokio. — Pastarosiomis dienomis kovos Korėjos fronte vėl žymiai sustiprėjo. Esamomis žiniomis, komunistai į kautynes metė naujai atgabentus dalinius ir yra papildę naujomis pajėgomis tuos savo dalinius, kurie kovose buvo netekę dalies savo karių.

Kovų smarkumą rodo tai, kad Jungt. Tautų daliniai keilais atvejais buvo puolami ir patys buvo priversti pulti durtuvais, o paskiros vietovės vienos dienos būvyje ėjo ligi penkių kartų iš rankų ir rankas. Priešo artilerija taip pat stipriai kišasi į kautynes. O ypač pažymėtinas sustiprėjęs priešo oro pajėgų veiklumas. Praėjusią savaitę beveik kiekvieną dieną po keliasdešimt rusų gamybos komunistų lėktuvų stėjo į kovą su JAV oro pajėgomis, nors ir patirdami stambių nuostolių — 11 jų lėktuvų buvo numušta ir 22 sužaloti.

Maliko pasiūlymas

Korejos klausimu nemažą staigmeną padarė Sovietų at-

stovo prie Jungt. Tautų A. Maliko pareiškimas. Kalbėdamas CBS suorganizuotoj Jungt. Tautų diplomatų kalbų sesijoj "Price of Peace", Malikas "pasiūlė", kad kariuomenės pusės atitrauktų savo pajėgas ligi 38 paralelės ir, nutraukę kovas, pradėtų derybas. Ir šia proga Malikas net nepriminė ligi šiol Sovietų keltų kovoms sustabdyti sąlygų — kinų komunistų priėmimo į Jungt. Tautas. Formozos jiems perleidimo ir kit.

Nors šis pareiškimas nėra joks formalus pasiūlymas, bet jis sukėlė didelio susidomėjimo, ką iš tikro reiškia. Daugelio nuomone, tai tik propagandinis triukas. Taip pat gali būti, kad Kinijos komunistai nori kol kas leisti į derybas, kad tuo laiku galėtų sustiprinti po paskutinių kovų susilpnėjusias savo pajėgas. Yra ir optimistų, kurie mano, jog iš tikro komunistai rodo geros valios. Ši mįslė, manoma artimiausiomis dienomis paaiškės.

SUGLAUSTOS ŽINIOS

- Anglų gynybos ministerija paskelbė, kad apie liepos mėn. vidurį į Korejos frontą atvyks daugiau kaip 20.000 vyrų Commonwealtho divizija.
- Nutrūkus užs. reik. viceministerių konferencijai, Paryžiuje atnaujinti pasitarimai dėl Vakarų Vokietijos apginklavimo ir jos karinių pajėgų įjungimo į Europos armiją.
- Pakeliui iš Johannesburgo į Dakarą dingusio amerikiečių keleivinio lėktuvo likučiai surasti Liberijos džiunglėse.
- Vakarų Vokietija kreipėsi į Jungt. Tautas, nurodydama, kad dar ligi šiol Sovietai yra nepaleidę daug karo belaisvių, ir prašo imtis žygių išaiškinti jų likimą.
- Su prez. Trumano sutikimu New Yorke gub. T. E. Dewey vyks į Koreją ir kitas pavojų grasomas Tolimųjų Rytų sritis.
- Popiežius Pijus XII, priimdamas naują anglų pasiuntinį prie Vatikano, pareiškė, jog susidaro įspūdis, kad tikroji taika vis labiau tolsta.
- Valst. Departamentas paskelbė pranešimą, kad, pasinaudodami konfliktu dėl naftos pramonės nacionalizavimo, Sovietai su komunistinės Tudeh partijos pagalba nori Iraną "įtraukti už geležinės uždangos."
- Sovietų karinė vadovybė uždraudė Vokietijoj esantiems savo karininkams bei valdininkams laikyti vokiečių tarnaites. Manoma, jog Sovietai bijo, kad, šeimos dirbdamos, vokiečiai gali išgrįsti įvairių slapty dalykų ir smulkiai sužinoti apie gyvenimo sąlygas Sovietuose.
- Dešimt metų nuo Sovietų - Vokietijos karo pradžios proga sovietinė spauda paskelbė kaltinimus, jog pulti Sovietus Hitlerį padrasinę ir finansavę Amerikos ir Britų "imperialistai."
- Maskva paskelbė, kad sulaukęs penkiasdešimt metų, mirė vienas vadovavusių Sovietų karininkų gener. Ivan Gršin.

Korejos kalnų tarpekiais JAV mariniai žygiuoja į frontą pasiryžę įvykdyti gen. J. A. Van Fleet griežtą įsakymą sunaikinti priešą.

Dr. Kazys Sruoga-Veržikas

BIRŽELIS ATEINA IR KITIEMS

- Bolševikai smaugė—demokratijos užsimegė
- Už tai — į teisingumo sostą
- Kieno eilė dabar?

Cicero, Illinois. — Prieš dešimt metų, 1941 metais birželio mėn., per porą dienų bolševikai išvežė į Sibirą 40 tūkstančių lietuvių. Vėliau rastas žmonių sąrašas įrodo, kad dar 70 tūkstančių lietuvių būtų buvę išvežti.

Situos įvykius dabar, tai yra tik po dešimt metų, plačiai aprašė visi Amerikos laikraščiai. "Chicago Daily Tribune" (didžiausias pasaulio dienraštis) minėdamas tuos ištrėmus, pabrėžia va kokių įsidėtinimus faktus. Išvežamų lietuvių pakrovimas į sunkvežimius prasidėjo tarp 4 ir 5 valandos ryto. Tačiau prieš tai, iš vakaro, rusai surinko visus lietuvių bolševikus ir užrakino patalpose, iš kurių jau nė vienas negalėjo išeiti. Kodėl gi taip? Rusai bolševikai užrakino lietuvių bolševikus? Rusai bolševikai bijojo, kad lietuviai bolševikai, pajutę sąžinės graužimą, galėjo įspėti savo draugus ir gimines. Taip daro bolševikai.

Toliau tas pats dienraštis pabrėžia tokius faktus. Ištrėmiamieji buvo sugrūdami į gyvulinius vagonus. Po 40-70 žmonių į vagoną. Vagonai buvo akiai užkalti. Oras ten galėjo patekti tik per vieną mažytį langelį, kuris buvo užkalas geležiniais virbais. Skylė vagono gridyse buvo vienintelis tualetas "patogumas". Senesnieji žmonės ir vaikai užtroško ir mirė. Nesėdimo moterys čia pat gimė be jokios pagalbos.

Tai ne žiauri pasaka, bet teisybė, kurią matė dar šandien tebegyvi liudininkai, lietuviai, latviai ir estai, dabar gyvenę Amerikoje. Bet ar Sovietų valdžia susilaukė dėl to kokių nors papeikimų ar priekaištų iš tų kraštų, iš tų tautų, kurios yra žmogaus teisių gynimo avangarde? Ne. Dar blogiau. Sovietų atstovas buvo tame teisme, kuris teisė vokiečius nacių — tokius pat žmonių grobikus ir žudikus. Kokios iš to išvados? Kiekvienas žino ir todėl sako: toks ten ir teisingumas.

Dar blogiau. Tas pats bolševikas rusas įleistas į aukščiausią vietą Jungtinių Tautų Organizacijoje. Ir dabar jis ten tebėra. Ir su veto teise. Tai galima smerkti tuos, kurie nieko gero nelaukia iš tokios tautų organizacijos? Ar gali mažosios tautos nesivaržydamos ten pareikšti savo nuomonę? Mes stebimės, kad toje Jungtinių Tautų Organizacijoje atsiranda nemažas valstybių būrys, kuris linksta palaikyti nuolaidas bolševikams. Stebimės. O iš tikrųjų veidmainiaujame. Tos valstybės yra dideliame Sovietų pavojuje. Jos taip pat žino, kad sovietiskam birželiui galingosios pasaulio valstybės tada buvo ir aklos ir kurčios. Šandien sovietiskasis birželis "aplanko" vis daugiau kraštų. Žinoma, kas darosi Europoje — Sovietų okupuotose kraštuose. Žinoma, kokios kraujo orgijos keliamos raudonojoje Kinijoje, kas vyksta raudonųjų užimtoje Korejoje.

Birželis artėja ir kitiems. Kas kaltas? Tas, kas buvo kurčias ir nebylys prieš 10 metų. Sveikinkime Ameriką, kad ji šandien prabilo. Prabilo ir garsiai ir be rezervų.

KAIP JUMS ATRODO?

Jungtinių Tautų gen. sekretorius Trygve Lie mano, kad dabar susidarė palankesnės sąlygos taikytis su komunistais Korėjoje, nes jie nutūmė už 38 paralelės. Tokios pat nuomonės, atrodo, yra ir prez. Trumano, Achesono ir Marshallis. Mat, karas prasidėjo dėl to, kad komunistai peržengė 38 paralelę. Dabar jie "pasitraukė", išvėdė arba sužalojo apie 2 milijonus gyventojų, 10.000.000 palikę be pastogės, sugriovė žmonėms gyvenimą... Dabar jie jau būtų linkę "taikytis" ir net

drauge susėsti prie Jungtinių Tautų stalo, lyg nieko nebūtų atsitikę.

Nieko? Kaip jums visa tai atrodo? Kaip atrodo tai daugumai amerikiečių, kurių krauju įsibrovėliai buvo priversti pasitraukti? MacArthuras sako, kad tokiu būdu nuo žmogžudžių neatsikabinsi. O Trygve Lie mano, kad dabar jie "pasitraukė", išvėdė arba sužalojo apie 2 milijonus gyventojų, 10.000.000 palikę be pastogės, sugriovė žmonėms gyvenimą... Dabar jie jau būtų linkę "taikytis" ir net

Rugpjūčio 12 d.

Tėvų Pranciškonų Šv. Antano
Vienuolyno Parke,

Kennebunk Port, Maine,

įvyksta

Naujosios Anglijos

LIETUVIŲ DIENA

Ši iškilmė jungiama su

T. GEDIMINO JOČIO, O.F.M., PRIMICIJOMIS

Lietuvių Dienoje yra maloniai kviečiami dalyvauti visi

Tėvų Pranciškonų geradarijai, rėmėjai ir visi

Amerikos lietuviai.

Lietuvių Dienos reikalais prašome kreiptis šiuo adresu:

FRANCISCAN FATHERS, KENNEBUNK PORT, MAINE

LIETUVIŲ UŽEIGA

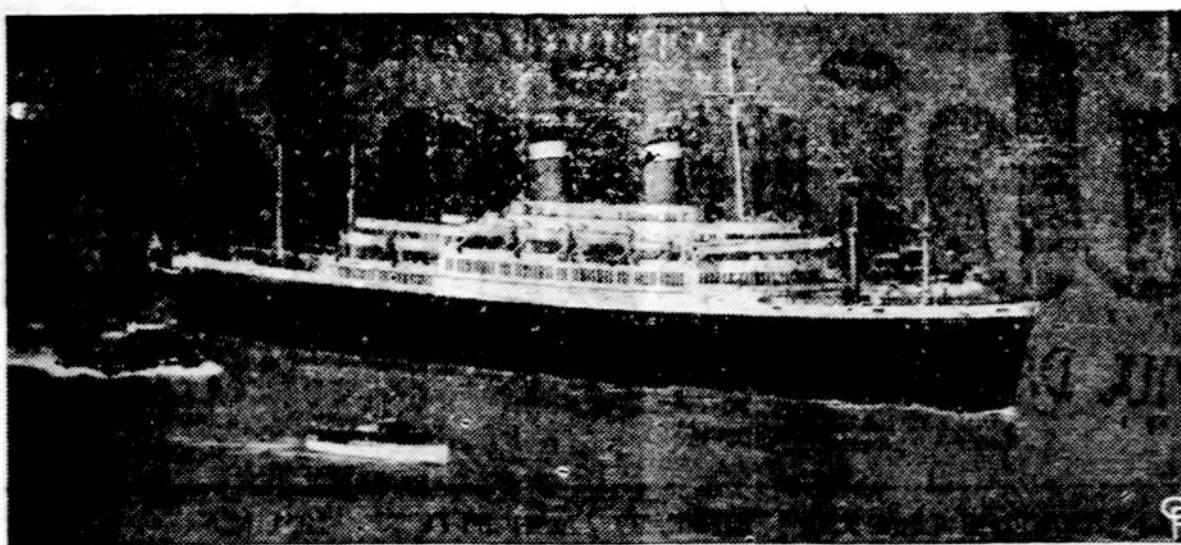
MAISTAS, GERIMAI, MALONUS PATARNAVIMAS

COOPER BAR & GRILL

101 COOPER ST., B'KLYN 7, N. Y.

Tel. GL. 2-8589

Savininkai: FRANK MILAS
JOHN L. RIMSA

Quincy, Mass. pastatytas didžulis keleivinis laivas S.S. Constitution, kurio statybai buvo išleista 25 mil. dol., lankėsi pirmą kartą New Yorko uoste.

Reikšmingas žingsnis

VLIKo politinės kom. pirm. Dr. P. Karvelis aktualiais mūsų vidaus politikos klausimais

Ryšium su įvykiais tarp VLIKo ir MLT susitarimu, ELTOS bendradarbis kreipėsi į Dr. P. Karvelį, patiekdamas jam keletą klausimų.

Kaip vertinate, Pone Daktare, įvykusį susitarimą tarp VLIKo ir Mažosios Lietuvos Tarybos?

— Norėčiau tikėti, kad VLIKo ir MLT susitarimas sušilauks iš visos mūsų patrijotinės visuomenės pilno pritarimo. Negali būti jokios abejonės, kad šį įvykį tenka laikyti gražia šviesos pašvaiste mūsų tremties gyvenime. Įvykio ne paprasta sutartis, o gilus nuosirdus susipratimas tarp VLIKo ir MLT.

Apie nesutarimus tarp VLIKo ir MLT buvo girdima per keletą pastarųjų metų, todėl įdomu — ar sunkiai vyko derybos?

Derybos vyko labai sklandžiai, parodydamos abipusį reikalo supratimą ir maksimum geros valios. Susitarimai daugumoje priimti vienbalsiai. Visi lygiai įsipareigojo remti jų įgyvendinimą ir pasiėmė už tai lygią atsakomybę prieš tautą. Malonu būtų, kad ir į plačią visuomenę persiduotų derybose vyraavusios nuotaikos: gilus reikalo supratimas ir politinės išminties peršamas vienybės kelias.

Ką galėtumėte pasakyti dėl nugrįžtamo šio susitarimo reikalo skepticizmo?

— Aišku, šis susitarimas dabar ne visus 100 proc. patenkina, bet, pirm nagrinėjant jo nebulumą, derėtų palaukti į ką šis susitarimas išvirs gyvenime. Juk daugelis problemų tesuduoja išsprendžiamos tik palaipsniui.

Kokta šio susitarimo praktiška reikšmė?

— VLIKas parodė ypatingą susirūpinimą visų lietuvių sričių apjungimo problemomis ir Vykdomąją Tarybą paplėčia Revendikuojamų (t. y. atgautinų) Sričių Tarnybą. Šios tarnybos valdytoju MLT pristatė VLIKui žinomą teisininką p. Martyną Braką ir VLIKas šioms pareigoms vienbalsiai jį patvirtino. MLT, atrodė, vykusiai pasirinko p. M. Braką, nes jo asmenyje V. Taryba susilaukia rimto ir kompetentingo bendradarbio ne tik jam patikėtoje darbo srityje, bet ir bendrame Lietu-

vos laisvinimo bare. Reikia linkėti, kad naujoji Tarnyba mūsų visuomenės būtų šiltai priimta ir, kad naujasis V. Tarybos narys, pats būdamas vakarinių Lietuvos sričių žinovu, susirastų tinkamą bendradarbį — rytinių sričių žinovą ir sėkmingai spęstų visų lietuvių žemių bei jos žmonių apjungimo problemas.

Kokią reikšmę duodate MLT veiklai?

— MLT dirba didelį ir atsakingą darbą. Būriū būriai yra mūsų kraujo žmonių, patekusių į svetimųjų jūras. Yra kilnus ir didelis uždavinys atspėti lietuvišką jų sielos stygą ir taip prabilti į jų širdis, kad jie išgirstų savo tėvų ž-

Lietuvos Generalinio Konsulato New Yorke paieškomie asmenys

Baltrušaitės, Gertruda ir Ona, iš Meistų k., Būbelių v., Sakų ap.

Baranauskienė - Kaušaitė, Ursulė, sūnus Eronius ir dukterė Stasė.

Beliauskas, Antanas, Juozas ir Konstantinas, iš Kiskelio km., Alytaus ap.

Bolevičius (Bolys), Dominic, jo tėvas kilęs iš Merkinės. Cigelis, Juozas, atvykęs iš Alytaus.

Gincauskaitės - Miniotienės, Pranciškos, ir Minioto Juozo, Čulkys, Jurgis, iš Stankaičių k., Klaipėdos ap. dukterys Miniotaitės prašomos atsileipti. Motina kilusi iš Šilalės parap., Tauragės ap.

Ieškomieji arba apie juos žinantieji prašomi atsileipti į:

Consulate General of Lithuania
41 West 82nd Street
New York 24, N. Y.

Sovietų užs. reik. vicemin. A. Gromyko išeina iš posėdžio, nutrūkus Paryžiaus konferencijai.

ISTORIJA DAR NEPASIBAIGĖ

(Rašo K. RAUKLAUKIS, mūsų bendradarbis Švedijoje)

Šias kelias eilutes gal reikėtų pradėti taip: "Gal būt, gal būt ir ne, istorija dar nepasibaigė," tarė ministras Jurgis Savickis švedų spaudos atstovams.

Ir štai vienas iš Švedijos pačių įtakingiausių dienraščių, Goteborge leidžiamas "Goteborgs Handels-och Sjöfartstidning" gegužės 24 d. savo specialioje dienos aktualijų skiltyje "I dag" (Šiandien) apie ministerio Jurgio Savickio apsilankymą šiaip rašo: "Tai buvo gražus senovo vyro veidas, senstelėjęs ir išvogtas. Melsvas žvilgsnis buvo nuvargęs, tačiau aiškus. Jį būtų buvę galima palaikyti už mokytojų anglosaksą, jeigu šviesūs žili plaukai nenukreiptų minčių palaikant jį šiaurietiškos kilmės. Bet nė viena iš tų išvadų netinka. Pavardė slaviška, būdas ir laikysena pasaulietinio masto vyro. Jis nešė nugalėtojų ir prispaustųjų krivulę.

Kartą, jau labai seniai, prieš tą didžiulę suirutę, jis buvo savo krašto oficialus atstovas tautų taryboje. Paskui atėjo karas, okupacija, sumaištis, deportacijos. Laisvosios Lietuvos nebebuvo, kraštas pasidarė gubernija, o rusų užėmimas buvo pasaulio tyliai, o Švedijos pabrėžtinai pripažintas.

Senasis diplomatas nedaro jokių komentarų, rezignuotas gestas, tai viskas apie netolimą praeitį. Jis yra pakylęs aplankyti savo senus draugus, o paskui vėl grįžta į savo namus tremtyje. Savo skambesį praradusiu balsu jis pasakoja apie tą kraštą, kurs buvo jo tėvynė. Ten gyveno trys milijonai žmonių, turėjusių laisvos tautos laisvę. 300,000 žuvo per okupacijas, 550,000 žmonių li- gi praeitų metų pabaigos bu-

vo ištremti į Rusiją ir sovietinę Aziją. Tos deportacijos dar ir dabar tebesitęsia. Metai po metų režimas nusprendžia, kokią duoklę turi kraštas atiduoti neišmatuojamai rusų darbo rinkai, vietiniai gi valdžios organai rūpinasi, kad siuntos būtų įvykdytos. Lieka nepilni du milijonai, kol tauta bus išnaikyta ir jos žmonės išsklaidyti.

Bet tauta miršta labai iš lengvo. Lietuvos diplomatai dar oficialiai pripažinti ir veikia Didžiojoje Britanijoje, Jungtinėse Amerikos Valstybėse, Kanadoje ir kitur, o tuo tarpu 25,000 tėvynės miškuose heroiskai iš apskutinių kovoją su svetima rusų valdžia.

Ar yra dėl ko kariauti, ar yra kokia nors ateitis, kuria galima tikėtis? Senelis nusišypso liūdnei, jo žvilgsnis paskęsta kažkur toli: Gal būt, gal būt ir ne, istorija dar nepasibaigė.

Ne, istorija dar nesibaigė, bet neteisybė triumfuoja. O Lietuva priklauso prie nugalėtojų.

CIRKO LIUTAI UZPUOLĖ KAIMĄ

Vienas belgų cirkas stotyje Varagen užmiršo vagoną su plėšraisiais gyvuliais. Penkias dienas be priežiūros gyvuliai badavo iki jiems pasisekė iš vagono išlaužti. Išsibadėję 5 liutai, dvi hienos ir du vilkai užpuolė kaimą, kurį 48 valandas terorizavo, ieškodami maisto. Visos gaisrininkų ir policijos pastangos žveris sugauti nuėjo niekais. Pagaliau atėjo idėja apie kaimą primėtyti mėsos. Žverys pripuolė leidosi suimami.

DIDELIS IR SKUBUS PERVEŽTI KROVINYS LENGVAI PAKELIAMAS JŪSŲ BIUDŽETUI!

TIKTAI FORD F-1 PICKUP TURI ŠIUOS PRIVALUMUS:

* Jis yra stambios ir sandarios konstrukcijos * Turi gilius, atsparius ratus * Jėgingi automatiniai stabdžiai apima 178 kv. trinkelės plotą * Pasirinkimas 6 arba 8 cilindrinio motoru * Labai patvarios 10 Gyro-Grip sankabos * Yra žemas pakrauti — tik 2 pėdų nuo žemės * Galingos jėgos ekonomija * Pirštų paspaudimu valdomi įrankiai * Platus, permatom užpakaliniai langai * Specialios Fordo spyruoklės laiko visą sunkvežimį lygioje padėtyje.

Galite pasirinkti du sunkvežimius 1951 metų modelio—5-STAR, arba už nedidelį primokėjimą 5-STAR EXTRA (paveiksle). F-1 Pickup ir visi Fordai nacionalinėse sunkvežimių lenktynėse parodė, kad jie yra ekonomiškiausi ir mažiausiai išlaidūs.

Kiekvienoje myloje jūs taupote su pagarsėjusiu F-1 Pickup, turinčiu Power Pilot!

* Jeigu jūsų biznis reikalauja greitai pervežti krovinį iki 1480 svarų — ir jeigu jūs norite sumažinti išlaidas — tai štai jūs turite sunkvežimį! Naujojo Ford F-1 Pickup pradinė ir stabdomoji jėga lengvai valdoma... dėlto jis lengvai ir greitai atlieka darbą, o jūs sutaupote brangų laiką! Ford F-1 Pickup su POWER PILOT sutaupo jums pinigų kiekvienoje myloje — jis duoda jums daugiausia jėgos net iš paskutinio lašo skystojo kuro! Apžiūrėk Ford F-1 Pickup tuojau — išbandyk jį — ir daugiau nieko kito nežiūrėsi!

FORD Sunkvežimiu vežti mažiausia KADANGI...
pasiremami registracija 7,318,000 sunkvežimių, apdraudus ekspertai nustatė, kad Fordo sunkvežimiai ilgiausiai išlaiko.

THE WORKER

Published Semi-Weekly except holiday weeks, when issued weekly
BY
FRANCISCAN FATHERS

Entered as second-class matter Sept. 12, 1915, at the post office at Boston,
Mass. under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section
1103 Act of October 8, 1917 authorized on July 12, 1918.
Reentry at Brooklyn, N. Y. approved on May 25, 1951

SUBSCRIPTION RATES PRENUMERATOS KAINA
Domestic yearly \$5.00 Amerikoje metams \$5.00
Domestic once per week yearly \$3.00 Vieną kartą savaitėje metams \$3.00
Foreign yearly \$5.50 Užsieny metams \$5.50
Foreign once per week yearly \$3.50 Užsieny 1 kart sav-tėj metams \$3.50

680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y. Tel. GLEmore 5-7068

KAI SMEGENYS SUSITRAUKIA

Pats nemaloniausias dalykas bolševikams, ypač jų agentams užsieniuose, tai masinės žmonių deportacijos. Šito jie ir nenieigia: stengiasi tiksliai visaip teisintis ir skaičius sutraukti. Taip daro ir bolševikinė "Laisvė". Girdi, seniau buvo skelbiami didesni išvežtųjų skaičiai, o dabar jau "susitraukė": iš viso Pabaltijo išvežta tik 200,000. Bolševikinis laikraštis galėtų geriau žinoti, kad tik iš vienos Lietuvos ir tik 1948 m. gegužės mėn. "perkelta" į kitas "respublikas" (Sibirą) apie 100,000 žmonių. O kur ankstyvesnės kelerų metų deportacijos ir iš kitų Baltijos kraštų? Tik bolševikinio vėžio sutraukti smegenys gali tuos skaičius sutraukti, nes prieš pasaulį nėra kuo pasiteisinti.

Raudonieji "Laisvės" redaktoriai vis dėlto bando šią Maskvos niekšybę užglostyti. Jie aiškina (patys tada Lietuvoje nebuvo), kad 1941 m. birželio mėn. buvo išvežti "potencialūs priešai ir hitlerininkai", kurie naciams būtų padėję "žudyti Lietuvos piliečius". Deja, Stalinus su Hitleriu susitaręs, dar prieš karą išleido iš Lietuvos visus nacių agentus ir tik paskui griežė vežti į Sibirą lietuvių patriotas. Vežė ir senelius, ligonis, neščias moteris ir kūdikius. Bolševikai tuos nekaltus žmones išžudė badu, vergų darbu ir ligomis, o ne jie ką rengėsi žudyti.

Gėda dėl to buvo net kai kuriems bolševikams. Asmeninis Gedvilos sekretorius Sidaravičius, išvežimų dieną sumišęs teisinio, kad vežami nepataisomi girtuokliai, kriminalistai, visuomenės padugnės ir prostitutės. Jis šmeižė išvežamuosius, bet nevadino jų nei vienu žodžiu "potencialiais priešais". Dabar tik susitraukusios "Laisvės" smegenys tai išrado. Jei jos dar ne visai susitraukė, galėtų rusiškai paskaityti NKVD koto Lietuvoje, draugo Gladkovo, instrukcijas. Iš jų paaiškėtų, kas buvo vežamas ir kaip gyvuliškai buvo patarta elgtis. "Laisvei" tai turėtų rūpėti, ir štai dėl ko.

Ji dedasi čia gynėja visų nuskriaustųjų ar skriaudžiamųjų. Kodėl ji nei vieno gero žodžio nepasako tiems, kurie yra skriaudžiami už geležinės sienos? Ligi praėjusio karo dar galima buvo kai ką nulepti. Karas gi plačiai pravėrė duris į Sovietų Rusijos "rojų". Kodėl sukietėjusios smegenys apie tai tyli? Jos balsiai šaukia tik prieš JAV santvarką ir teismus, kurie duoda tiek daug laisvės gintis, teisintis ir už pinigą dar pabėgti. "Laisvė" visa gerklė rėkia, kad Amerikoje žodžio laisvė varžoma. Reikėtų tik palyginti su žodžio ir spaudos "laisve" Sovietų Rusijoje, su teismais už akių, su žudomais be teismo ir be jokio pasiteisinimo.

Į raudoną kevalą susitraukusios smegenys to viso nemato. Ir nematys, kol nepasigdydys Sovietų Rusijos "kurortuose". Labai linkėtume, kad pasidarys šis vasara visiems Stalino agentams JAV būtų iš Maskvos prisiūstas kvietimas pasigdyti ten, kur gabenami "potencialūs priešai" — moterys su kūdikiais.

1950 m. birželio 24 d. iškilęs Korejoje karas iš abiejų pusių yra pareikalavęs daug žmonių aukų. Medžiaginiai nuostoliai taip pat milžiniški.

JAV žmonių nuostoliai ligi šių metų gegužės 31 d. pasiekė 67,427 vyrų, iš kurių 10-127 nukauti. O per pastarąsias savaites tie nuostoliai keliais šimtais dar padidėjo. Kitų Jungt. Tautų narių nuostoliai taip pat siekia apie 4,000. Gi priešų pusėj nuostoliai dar didesni. Ligi gegužės mėn. pabaigos jie neteko apie 900,000 vyrų, iš kurių daugiau, kaip 500,000 šiaurės korejiečiai.

Per tą laiką Jungt. Tautų armija yra du kartus įvykdžiusi didelę ofensyvą ir du kartus atsitraukusi. Dabar vėl žygiuoja tolyn. Užleidžiant priešui ir vėl užimant prarrastus plotus, kiekviena kvadr. mylia iš sąjungininkų pareikalavo 275 vyrus sužeistų arba nukautų, o iš komunistų — 950 vyrų.

Civilių gyventojų nuostoliai irgi labai žymūs. Tik pietinėje Korejos daly priskaičiuojama 165,000 žuvusių, 110,000 sunkiai sužeistų, 200,000 dingusių be žinios ir daugiau kaip 6,000,000 likusių be pastogės bei pragyvenimo galimybių. Šiaurės Korejoje, kur šalia karo veiksmų dar siaučia ir epidemijos bei komunistų teroras, civilių likimas dar skaudesnis.

Tiek jau žmonių aukų ligi šiol pareikalavo šis karas. O jam tebesitęsiant, reikia vis daugiau sutelkti žmonių ir medžiagų. Ligi šiol Jungt. Tautų pusėje jau kariauja 17 valstybių, ir jų armija Korejoje yra išaugusi ligi 550,000 karių: JAV — 250,000, Pietų Korejos — 250,000, Anglijos — 22,000, Turkijos — 5,000, Kanados — 2,600, Filipinų — 1,600, Prancūzijos — 1,100, Belgijos — 1,000, Olandijos — 900, N. Zelandijos — 500, Australijos — 1,000, Siamo — 1,200 ir t.t. Paskutinioji iš Vakarų valstybių šiomis dienomis savo karių į Koreją pasiuntusi yra Kolumbija.

Komunistų pusėje Korejoje kariauja nuo 600,000 ligi milijono karių, kurių didžiulius nuostolius nuolat papildo iš Kinijos atgabenami nauji daliniai. Kaip tik šie Kinijos žmonių ištekliai lemia, kad vyriausiasis Jungt. Tautų pajėgų vadas gen. Ridgway šiomis dienomis kreipėsi į Jungt. Tautų narius, reikalaujamas daugiau karių.

Tai prasidėjo prieš metus

Korejos karo metinės

Tokio masto pasiekęs, Korejos karas pareikalauja ir didelių kiekių medžiaginių reikmenų. JAV, nešančios didžiausią šio karo našta, kas mėnuo laivais turi pervežti 1-400,000 tonų municijos bei kitų kariuomenei aprūpinti medžiagų ir 10,000,000 statinių skysto kuro. Tik prie transporto dirba 100,000 civilių ir kariškių. Taip pat oro tiltas per dieną perveža į Koreją apie 1,000 tonų karinių medžiagų. Beveik visi sužeistieji iš fronto evakuojami lėktuvais. Tuo būdu yra evakuota daugiau kaip 120,000 sužeistųjų, iš kurių per 20,000 į

JAV. Tai didžiausias oro tiltas, koks yra kada buvęs. Bet kartu tai ir keisčiausias karas iš bet kada buvusių karų. Su kariaujančia prieš Jungt. Tautos komunistine Kinija eilė Jungt. Tautų pusėj kariaujančių kraštų nelaiko save priešais ir palaiko diplomatinis santykius, kai kurie net artimus. Taip pat tie patys kraštai ligi paskutiniojo laiko varė su Kinijos komunistais plačią prekybą, pardavinėdami karo reikalus svarbias medžiagas. Kas savaitę į Kiniją atplaukdavo 20-30 jų laivų. Ypač aktingai šioje prekyboje dalyvavo Anglija. Tik

Jungt. Tautoms nutarus pradėti ūkinę Kinijos blokadą ši prekyba pradeda mažėti.

Ne mažiau keista daugelio kraštų laikysena ir kitais atžvilgiais. Iš 60 Jungt. Tautų narių 53 pasisakė už kovą prieš agresorius Koreją. Bet kai reikia iš tikro imtis agresoriui sudrausti veiksmų, daugelis tų kraštų laikosi nuosėdų, norėdami, kad kiti — pirmoj eilėj JAV — tai atliktų.

Pats šio karo vedimas yra taip pat neįprastas. Jungt. Tautos čia bando vesti "ribotą karą." Dėl to ligi šiol jų pajėgoms neleidžiama pulti Kinijoje esančias priešų atramos

bazės. Neleidžiama įsikišti į karą ir Čiang-Kai-Seko pajėgoms, o Kinijos krantai ligi šiol neblokuojami.

Toks yra bendras Korejos karo vaizdas metinės jo sukakties dieną. Kaip jis toliau eis, būtų jau pranašystės. Galima tik pastebėti, jog tik ką grįžęs iš Korejos T. Lie pavduotojas Cordier pareiškė, jog nėra jokių duomenų, kad kinų komunistai domėtusi tautinės kantrybės tokį komunistų elgesį pakęsti ir kiek laiko truks, kol visi tie "simboliškai" kariaujanti kraštai supras, jog tas "simbolinis" karas užgers pagaliau jiems ant kaklo virvę.

Pr. kos atstatymu. Sovietų surežisuotas Korejos karas vyks ir toliau. Jei tai nebūtų toks liūdnas reikalas, galima būtų pasakyti, jog labai bus įdomu pamatyti, kiek ilgai pasaulis

Prieš porą mėnesių buvo paskelbti įdomūs duomenys, kiek JAV įvairiems kraštams nuo 1940 m. yra suteikę paramos ir kiek tie kraštai dabar padeda JAV kovoti Korejoje su agresoriais.

Kraštas	Gavo paramos mil. dolerių	Prisidėjo Korejoje
Anglija	32,000	6,000 pėstininkų, 4 šarvuotieji, 2 lėktuvnešiai, 14 mažesnių laivų.
Prancūzija	6,200	1 pėstininkų batalijonas, 1 kanonininkinis laivas (vėliau vėl atšauktas).
Belgija	1,300	2 batalijonai, 100 tonų konservų.
Graikija	1,200	3 batalijonai, 2 lėktuvai.
Olandija	1,200	2 batalijonai, 1 minų gaudytojas.
Turkija	290	5,000 pėstininkų.
Australija	290	8,000 vyrų, 60 kovos lėktuvų, 2 kanonininkiniai laivai, 4 minų gaudytojai, 2 ligoninės, maistas ir vaistai.
Liuksemburgas	30	30 savanorių.
Indija	267	Ligoninės reikmenų, vaistų ir 200,000 kanapinių maišų.
Norvegija	240	14 transporto laivų.
Danija	210	1 laivas - ligoninė, vaistų ir 400 tonų cukraus.
Šveicarija	50	1 lauko ligoninė.
Kanada	—	2500 karių, 14 lėktuvų ir keli pakrančių laivai.
N. Zelandija	—	1 pulkas ir 2 šarvuoti laivai.
Abisinija	10	1000 karių.
Islandija	12	100 tonų žuvies riebalų.
Švedija	110	1 lauko ligoninė su personalu.
Italija	1100	nieko.
Airija	140	nieko.
Portugalija	66	nieko.

Šie duomenys ligi šiol maža kuo tepasikeitė. Jie rodo, kad daugelis tų kraštų su agresorium kovoją tik "simboliškai." JAV ne kartą pareiškama nemaža kartėlio dėl tokios kitų kraštų laikysenos. Šiuos duomenis patiekęs vokiečių laikraštis net pats stebisi, kad JAV tokiems kraštams ir toliau dar teikia paramą.

STALINAS BIJO DIENOS SVIESOS

Yra plačiai žinoma, kad Staliną ir jo politbiuras dirba naktimis. Vėly pavakari jie renkasi į slaptus Kremliaus apartamentus, ten naktimis posėdžiauja, tvarkosi ir kai pradeda austi, automobiliais skirstosi į savo vilas Maskvos pakraščiuose. Užsienio diplomatai, kurie turi reikalų su Kremliumi, labai dažnai kviečiami arba priimami vizito pas Staliną arti vidurnakčio. Sakysime, ir Lietuvos delegacija 1941 metais buvo varginama vidurnakčiais ir ultimatumais Lietuvai buvo naktį perduotas. Dauguma Stalino suktų darbų buvo naktį suplanuoti. Tai nakties darbai, kurie virto jau nebe juoku, o asaromis ir dažnai krauju. Kodėl taip yra?

Kremliaus diktatoriaus naktiniu darbu susidomėjo ir psichologai. Išvadas jie padarė tokias, kad Staliną bijosi dienos šviesos. Jis yra nukrypęs nuo natūralaus gamtos pulso ir normalaus gyvenimo. Žmogus, kaip gamtos tvarinys, yra palenkta jos dėsniams ir ritmui. Kada anksti rytą visa gamta atbunda, atbunda ir žmogaus fizinės jėgos po dienos darbo, o protas darosi šviesesnis ir veiksmingesnis. Mažiausia nusikaltimų taip pat atsitinka dieną. Priešingai, naktį arba vėly vakarą įvykdomi didieji nusikaltimai,

nes žmogaus jautrumas sumažėja ir kontroliuoti jam save sunkiau. Galima tai kiekvienam patikrinti. Sakysime, parašome laišką vėly vakarą ir paskui jį skaitome rytą. Labai dažnai reikės pataisyti. Dažnai žmogus ryte gailisi, ką yra vakare kalbėjęs, daręs ar ginčijęsis. Iš ryto jam jau kitaip atrodo ne tik dėl to, kad pasilsėjo, bet kad jausmai ir sąžinė ėmė gyviau reaguoti. O kas palaidai gyvena, tai ryte būna nepaprastai nervingas ir sunkiai sukalbamas. Jį pradeda dilgti jo paties sąžinė.

Kas buvo arčiau Stalino, pasakoja, kad jis ryto metą esti taip pat labai nervingas ir aštrus. Žinoma, neišimiegojęs, bet ir pakrikęs dėl savo apversto gyvenimo. Jis naktį padarė dieną, o dieną — naktimi, tai ir jo darbai yra tamsūs. Jis nenori jų matyti dienos šviesoje, o kai pamato, tai ništa. Eidamas prieš natūralią gamtos ritmą, jis temdo savo protą ir jausmus ir ką daro, tai daro jau kitaip, negu normalus žmogus darytų.

Tuo tamsiu keliu yra nukreipta ir visa bolševikinė sistema: ji bijo dienos šviesos, tad dangstosi geležinėmis sienomis, kalėjimais, koncentracijos stovyklomis, naktiniais tardymais, įvairiausiomis suktymėmis ir klastomis.

L.

DULKĖS RAUDONAM SAULĖLEIDY

VINCAS RAMONAS

Ištrauka iš baigiamo spausdinti romano.

14.

Knygynas gavo šimtą egzempliorių VKP(b) istorijos. Vartydamas rankof tas raudonas knygas, Žolynas susimąstė: "Litas šešiasdešimt centų! Koks pigumas. Vien dėl gražių viršelių gali atsirasti norinčių pirkti. O jei pamėgins skaityti, dar kokią kvailystę įsikals į galvą."

Po pietų Žolynas nuėjo pas kunigą Samuolį. Jis gyveno mažam kambarėly, vienos pamaldžios moterėlės namely. Žolynas išdėstė jam savo nuomonę. Reikia, kad kuo mažiausias šių knygų skaičius patektų į jaunomenės rankas. Reikia kur nors gauti pinigų, užmokėti už devyniasdešimt egzempliorių ir juos paslėpti ar sunaikinti. Daugiau šitų istorijų knygnas negaus. Kas dabar nenupirks, liks be istorijos. Menkas įvykis šioj kovoj, bet vis dėlto jau šis tas. Visose srityse turėtume taip padaryti.

Kunigas nė nemirkteldamas išsiėmė piniginę ir atskaitė pinigus.

Parėjęs namo, Žolynas nuėmė nuo lango kaktusą, ir vakare atėjo Matulis ir Blažys. Jie labai apsidžiaugė, išgirdę Žolyno sumanymą. Jie gavo pinigų, o kita dieną trise atsinešė raštus, kad partijos istorijas ima vidurinių mokyklų ir mokytojų seminarijos knygnams. Gavę po trisdešimt egzempliorių, jie tuoj spruko pro duris, lyg bijodami, kad jų kas nesulaikytų. Paskutinius dešimt egzempliorių Žolynas atidavė knygnų pardavėjoms. Vos spėjo vieną egzempliorių

išstatyti lunge, tuoj jėgės partijos istorijos paprasė vaistininkas. Iki pavakarės knygų neliko. Paskutinį egzempliorių nupirko Dagys.

— Per vieną dieną šimtas egzempliorių! Štai kur susipratimas! Reikės parašyti "Tiesai".

Kada po savaitės istorijos pradėjo klausinėti mokiniai, jie gaudavo vieną atsakymą:

— Nėra ir nebus.

— Tai kaip mes be knygų mokysimės?

Pardavėjos tik patraukdavo pečiais.

15.

Vieną dieną, eidamas pietų, Žolynas pamatė gatvėj kunigą Samuolį. Kunigas iš tolo davė ranka ženklą ir stabtelėjo prie krautuovės lango. Kada Žolynas priėjo, kunigas, žiūrėdamas į lange išstatytus batus, sušnibždėjo:

— Ateik šandien vakare.

Nė nepažvelgęs į Žolyną, kunigas nuėjo sau, o Žolynas dar porą minučių stovėjo prie lango, lyg susidomėjęs batų kainomis.

Vakare nuėjo. Sveikindamasis Žolynas pajuto, kad kunigo ranka dreba. Tik dabar pastebėjo, kaip jis išbalęs. Jis lyg ko nusigandęs žiūrėjo į Žolyną.

— Padėk man. Aš daugiau negaliu. Tai baisu!

— Kas yra?

— Mane jau tris kartus šaukė... į ten... Kauno gatvėj...

— NKVD?

Kunigas nieko neatsakė, tik pasirėmė alkūnėmis ant stalo ir delnus prispaudė prie smilkinių

— Jie reikalauja, kad aš pasiraščiau... kad su-tikčiau jiems dirbti. Supranti — kad praneščiau apie kunigus ir taip toliau... Kad aš dirčiau Judo darbą! Aš nesutikau. Jie mane išrengia, įmeta į rūšį, o vandens iki kelių. Praeina valanda... Nežinau, kiek praeina. Stingsta kojos, rankos pavirsta ledu... Kalbėdamas maldas, girdi, kaip kalena dantys. O kai pradeda cypiti ausyse, kai apie vidurnaktį pradedi

kandžioti pirštus, jau skausmo nejunti. O ryte paleidžia ir liepia vėl ateiti. Nepaėini, o jie juokiasi. Rytų vėl turėsiu eiti... Rytų, rytų, o Dieve mano, aš vėl turėsiu eiti...

— Jūs turit bėgti.

— Taip, ir kunigai man taip sako, bet kaip? Pasienny aš nieko nepažįstu.

— Aš tuoj sugrįšiu, — tarė Žolynas atsistodamas.

Jis nuėjo pas Matulį. Ilgai tarėsi. Matulis nusukubėjo pas draugus, o Žolynas sugrįžo namo ir laukė. Po valandos Matulis jau buvo Žolyno kambary su savo draugu.

— Kunigas turi bėgti dar šandien, — pranešė Matulis.

— Sutinku.

— Po valandos mudu lauksim už Vilkaviškio tilto. Nueisim į mano tėviškę — šeši kilometrai — kunigas pernaks, o rytą anksti pavėžins į jo tėviškę, — parodė akimis į draugą, — o iš ten jau nesunku.

Žolynas vėl nuėjo pas kunigą Samuolį ir išdėstė jam planą. Kunigas tylėdamas žiūrėjo į jį, staiga prišoko, du kartus pabučavo jį lūpas, paglostė petį ir dar kartą pabučavo.

— Aš tik nubėgsiu atsiveikinti konfratų, — kalbėjo jis užduodamas. — Užmiršau — kaip aš tuos mokinius pažįnsiu?

— Nesirūpinkit, jie jus pažįsta.

Linkėdamas laimingo kelio, Žolynas negalėjo žiūrėti į drebančias kunigo lūpas ir ėmė žiūrėti į grindis. Tik gatvėj jis atsikvėpė — toks ramus ir lengvas buvo nakties vėjas.

16.

Dagys buvo užsukęs į knygną ir paprasė Žolyną, kad vakare būtų namie.

— Turiu svarbų reikalą.

"Koks ten galėtų būti reikalas?" mąstė Žolynas, tikrindamas popierius. "Svarbus?" Jam buvo neramu.

Grįždamas namo, jis nusipirko butelį degtinės.

"Reikia atsilyginti..." šyptelėjo sau. "Juk jis mane net konjaku vaišino..."

Namie išgirdęs už sienos patefono balsą, jis nusprendė: "Veronika namie. Reikia paklausti, o gal ji ką žino apie Kubilių."

Žolynas pabeldė. Už durų buvo girdėti smulkūs žingsniai. Durs tik truputį prisivėrė, ir Veronika sumišusi pažvelgė į Žolyną. Ji lyg norėjo duris vėl uždaryti, bet iš Žolyno veido suprato, kad jis jau pamatė, kas kambary yra. Pasitraukė į šalį ir paprasė jį vidų. Žolynas norėjo grįžti.

— Aš vėliau, — pasakė jis ir šyptelėjo pagalvojęs: "Kaip netinka dabar šitas sakiny! Lyg čia reiktų laukti eilės."

— Bet prašau, — dar kartą pakvietė jį įtikinamai.

Kambary sėdėjo gydytojas Gudynas. Jis pasi-sveikino su Žolynu neatsistodamas ir netardamas nė žodžio.

Žolynui dingtelėjo: "Tai štai tas turtingas ir pagyvenęs valdininkas", apie kurį kalbėjo Vaišnys. Štai iš kur šita brangi spinta, veidrodis, krikščoliniai kvėpalų buteliukai, patefonos, puiki lova." Žolynui buvo taip aišku, kad niekas dabar nepažęgtų jo įsitikinimo nuginčyti. Jis dabar suprato, kodėl Veronika sumišo, atidariusi duris. Jam viską pasakė Gudyno veidas, tas greitas akių mirkčiojimas ir šitie rankų judesiai, kada jis pastumia ir vėl patraukia į save peleninę. Pagaliau atitraukė ranką ir tęsdamas pratarė lyg pats sau:

— Tai taip... vadinasi... Ką čia dar norėjau sakyti... Aha....

Jis atsistojo ir, vilkdamasis apsiaustą, kalbėjo: — Labai džiaugiuosi, kad jūs jau sveika. Dovanokit, kad sutrukdžiau... Mano pareiga...

Ir jis išėjo, pasistatęs apsiausto apikaklę ir nuo jos neatitraukdamas rankos, lyg norėdamas paslėpti savo veidą.

Mindaugo krikštas

ir
BAŽNYTINĖS PROVINCIJOS
ISTEIGIMAS

DR. ZENONAS IVINSKIS
Roma

(6)

5. Matulevičiaus misija Nepriklausomoje Lietuvoje.

Vienintelis popiežius, kuris yra buvęs Kaune ir Vilniuje, buvo Pijus XI, išsivežęs savo įspūdžius, patyrimus ir pažintį. Tai jam labai pravertė, į Apaštalią Sostą įsėdus. Nelaimingoji Zechinio misija, gal būt, popiežių dar labiau palenkė pavesti jautrius ir komplikuotus Lietuvos bažnytinis reikalus aptvarkyti patiems lietuviams, ne svetimiems. Popiežius parinko ir asmenį, kurį nepaprastai vertino. Tai buvo Jurgis Matulevičius, paskirtas apaštališkuoju vizitatoriumi Lietuvai su labai plačiais įgaliojimais.

Nors Vatikano archyvai šiuo reikalu tik mūsų vaikų vaikams tebus atverti, tačiau laimingu būdu jau galima drąsiai kalbėti tuo įdomiu klausimu. Remdamasis brangia marijonų archyvo medžiaga, T. Steponas Matulis, M.L.C., parašė 260 puslapių mokslo veikalą apie Jurgį Matulevičių kaip apaštališkąjį vizitatorių Lietuvoje (Roma, 1938).

Jurgis Matulevičius atvyko Kauną 1925 m. gruodžio 13 d. Kaip ir ark. A. Zechiniui, atstatoma Lietuvos valstybė jam rodėsi silpnu kūdikiu, tačiau jis ėmėsi tėviškai jį globti ir stiprinti. Čia ir buvo didelis skirtumas tarp išvykusio delegato ir atvykusio vizitatoriaus. Jurgis Matulevičius daug geriau negu Zechini pažino lenkus, su jais ilgai gyveno ir mokėsi, jų tarpe ir draugų turėjo, tačiau Luginės kaimo (nuo Marijampolės) sūnus Lietuvos klausimu toli skyrėsi nuo buvusio delegato. Ark. Zechini nebuvo matęs reikalo skubėti steigti atskirą Lietuvos bažnytinę provinciją, o ark. Matulevičius laikė tai lietuvių tautos nepriklausomumui būtina sąlyga. Tam pasiekti jis skyrė visą savo sveikatą ir jėgas.

Kliūčių savo uždaviniui jis rado daug, net tarp pačių katalikų. Reikėjo išklausti daug priekaištų, išlyginti daug priešingų nuomonių. Įkaitintos valdancijų grupių galvos, grynai politiškas išsiaiškinimas, norėjo atidėlioti bažnytinės provincijos steigimą po 1926 metų pavasario rinkimų. Di-

dele kantrybe vizitatorių i-veikė ir tas kliūtis. Ir visa tai atliko nuostabi uolumu, sumaniai ir nedelsdamas. Nuo 1925 metų pabaigos nedaug buvo ir laiko tokiam dideliui darbiui. O jau 1926 metų balandžio 4 d. buvo paskelbta apaštališkoji konstitucija "Lituanorum gente."

Buvo taip pat didelis darbas sutvarkyti seminarijų, Teologijos - Filosofijos fakulteto, ordinų ir kongregacijų, lenkų kalbos ir jų pamaldų reikalai ir t.t. Tačiau pats didžiausias darbas buvo suprojektuoti naujas vyskupijas. Čia nuolat talkininkavo vysk. generalivikaras J. Skvireckas, kuris apibrėžė parapijas ir dekanatus naujoms vyskupijoms. Atskirais klausimais padėjo prof. Pr. Būčys. Daug naudingo darbo atliko didelio išsilavinimo juristas msgr. A. Faidutti.

Visa tai buvo daroma gana kruopščiai, bet ir nedelsiant. Uždelsus, būtų ir visas tas svarbus darbas užkliuvęs. Kaip vizitatorių buvo pramatus, 1926 metų gegužės rinkimuose katalikiškųjų partijų dauguma į Seimą nebepraėjo. Susidariusi nauja vyriausybė, remiama liaudininkų, socialdemokratų ir tautinių mažumų, Jurgio Matulevičiaus darbo nepripažino, nors visą jau buvo atlikta, Apaštalią Sostą užtvirtinta ir tai lietė grynai bažnytinis reikalas. Tikslai po 1926 metų gruodžio mėn. 17 d. pasikeitė sąlygos bažnytinei provincijai organizuoti. 1927 m. rugsėjo mėn. 27 d. Romoje jau buvo pasirašytas Lietuvos ir Vatikano konkordatas, ratifikuotas tų pačių metų spalio mėn. 12 d.

6. Bažnytinės provincijos įsteigimas

Bažnytinės provincijos įsteigimas Nepriklausomoje Lietuvoje yra vienas iš reikšmingiausių faktų visoje Lietuvos Bažnyčios istorijoje. Lietuvos bažnytinė santvarka visai pasikeitė.

Kauno metropolija sudarė viena archidiecezija ir keturių sufraganių vyskupijos. Suskirstymas buvo padarytas gerai apgalvojus. Iš šių apskaitos linijų esančių Vilniaus vyskupijos parapijų (su mažom išimtim) buvo įkurta **Kašiadorių vyskupija** (5 dekanatai). Jos vyskupu į-

švestas kan. J. Kukta. Iš Lietuvos pusėje esančios Seinų diecezijos dalies buvo sudaryta **Vilkaviškio vyskupija** (11 dekanatų). Vyskupu ir paliko A. Karosas, o jo koadiutorium išvestas prof. M. Reinys. Senoji Zemačių-Medieninkų vyskupija buvo suskaldyta ne į 2, kaip anksčiau planuota, o į 3 vyskupijas. **Telsių vyskupijai** su 13 dekanatų buvo išvestas vyskupu prel. J. Staugaitis. **Panevėžio vyskupijai** (su 10 dekanatų)—prof. K. Paltarokas. Kauno archidiecezijai liko 9 dekanatai (apie 400,000 katalikų). Jos valdytoju ir Kauno metropolitu, pirmuoju Lietuvos istorijoje, tapo vysk. generalivikaras J. Skvireckas, didysis šv. Rašo lietuvininkas. Buvęs paskutinis Zemačių diecezijos ganytojas, vysk. Pr. Kėvevičius, pasitraukė į nuosąją, įstodamas į marijonų vienuolyną.

uolumo Dievo garbei **Pranciškų...**
1926 m. gegužės 13 d. (Dangun Zengimo šventėje) pirmasis Lietuvos metropolitas atliko savo istorišką įngersą į Kauno Baziliką, dalyvaujant vizitatoriui J. Matulevičiui, seniems ir naujiems vyskupsams, Lietuvos Vyriausybei, Seimo nariams, užsienio diplomatams, organizacijoms ir didelei miniai tikinčiųjų.

Ta proga, steigiant Lietuvos bažnytinę provinciją, **dail. P. Rimša** nuliūdino atminimui medali, kurio vienoje pusėje yra profilis Inocento IV ir Pijaus XI, o antroje — vysk. Kristijonė ir ark. Juozapo. Taip prasmingai buvo atsiųsta į Mindaugo laikų pirmąją bažnytinę Lietuvos provinciją. Septyni amžiai ir šimtmečio ketvirtis mums primena.

Lietuvos vyskupai sutinka Kaune naujai paskirtą popiežiaus nuncijų arkiv. Centozą (viduryje). Iš kairės į dešinę matome: Kauno metropolitą arkivysk. J. Skvirecką (dabar Austrijoje), Vilkaviškio vysk. J. Karosą (mirus), Panevėžio vysk. K. Paltaroką (Lietuvoje), Vilniaus vysk. J. Karosą (mirus), Kašiadorių vysk. J. Kukta (mirus) ir Telsių vysk. J. Staugaitį (mirus). Popiežiaus nuncijų, jam pareiškus protestą dėl Lietuvos okupacijos, bolševikai 1940 m. iš Lietuvos išvijo.

Nors Zemačių vyskupija buvo išskirstyta, tačiau pasukantis jos generalivikaras, tapęs Kauno arkivyskupu ir metropolitu, **Juozas Skvireckas**, kai rašė savo pirmuosius ganytojiškus laiškus kapitulai ir tikintiesiems, atsiėmė į vyskupijos garbingas tradicijas. Jis prisiminė: "didįjį liaudies švietimą ir blaivybės apaštalią **Motiejų**, drąsų tikėjimo gynėją **Mečislovą**, gerasirdį visų mylimą **Gasparą** ir nenuilstamo

mena šiandien tas reikšmingas sukaktis tokiu metu, kai mūsų tėvynė kenčia Jobo kančias. Bet Lietuvos, kaip ir visos Katalikų Bažnyčios istorija rodo, kad statomi namai ant Dievo pagrindų, turi tvirtą atramą ir po ilgų laikų atgimsta dvasia ir dar sustiprėja. Ir lietuvių tauta atgims savo laisve, nes ji stovi ant tvirtos Petro uolos. (Pabaiga)
Roma, 1951. V. II.

SAKIAU, KAD NEITUM Į TĄ DARBININKŲ KLUBĄ

(Pasikalbėjimas Worcesteri)

Worcesteris yra vienas iš didesniųjų Mass. valstijos miestų su nemažu lietuvių būriu. Eidamas gatvę, dažnai gali išgirsti lietuviškai kalbant. Kartą užėjau tokį senuką.

—Ar seniai, tėvai, jau esi Amerikoje? — taip tiesiai ir paklausiau. O jis pasižiūrėjo į mane, stabtelėjo ir taip pat užklausė: —Lietuvis? Tur būt, nesenai atvykęs? Kitaip šneki, negu mes.

—Nuo Panevėžio, — atsakiau.

—O aš nuo Nedzingės. Jau bus greitai penkiasdešimt metų, kai iš krajaus išvažiavau. Tada dar mažai buvo grinorių iš Rasijos...

—Norėjote sakyti: iš Lietuvos...

—Taigi, iš Lietuvos. Bet kai išvažiavau, buvo ruskas. Sako, paskui jį išvijo ir žmonės gerai gyveno. Bet tie, kurie dabar atvažiuo, negerai daro.

—O ką jie negero daro? — pasiteiravau.

—Nesideda prie mūsų draugysčių. Čia jiems viskas nepatinka.

—Aš manau, tėvuk, kad taip nėra. Bet yra ir tokių draugijų, prie kurių padorus

lietuvis negali dėtis, negali lankytis jų susirinkimų, parengimų ir klubų. Jie priešui tarnauja.

—Kokiam neprieteliui? — pasižiūrėjo į mane senukas.

—Ruskiui, kuris lietuvių tautą žudo.

—Bet kad tos draugystės lietuviškos!

—Ne visos. Kitos tik iš vardo tokios, o mums yra svetimos, kad ir lietuvių Darbininkų Susivienijimas arba Dukterų ir Sūnų Draugija. Kas gali lankytis jų komunistinius parengimus, kai komunistai žudo amerikiečius Korėjoje, o lietuvių mūsų tėvynėje.

—Ką gi darysi? Čia visiems laisvė...

—Taip nėra. Ir Amerikoje nėra tiek laisvės, kad kas su priešu dėtis ir būtų glostomas. Ana, laikraščiuose buvo rašyta, kad Kongreso komisija, kuri registruoja subversyvinės organizacijos, tokiomis laikais Lietuvių Moterų Klubą (Mass.) ir "Laisvės" ir "Vilnės" laikraščius. Vadinas, jie dirba prieš šio krašto valdžią. Dar savo laikraščiuose paduoda pavardes, kas juos remia. Iš Worcesterio "Laisvėje" buvo įdėtas didelis aukotojų sąrašas ir pagyrimas. Tur būt,

pažįstate tuos žmones ir žinoite, kokiems jie klubams priklauso (Čia aš paminėjau visą eilę pavardžių, paimitų iš pačios "Laisvės").

—Kaip gi nepažinsi? — atsakė senukas. —Bet ką mes galime daryti, kad jie užsispyrę...

—Jie neužsispyrę, o tik tai sumulinti ir nežino, ką daro. Lankydami lietuvius, radau net ir vadinamus "gerus katalikus", kurie skaito "Laisvę".

"Vilnį" ir klausosi komunistų radijo. Ar tai suderina su tikėjimu ir lietuvių? Ar tai suderina su šio krašto laisve, kurią komunistai kėsina užgniaužti. Ne visi tam nori tikėti, bet galėtų paklausti tų, kas matė jų darbus Rusijoje, Lietuvoje, o dabar — Lenkijoje, Čekijoje, Vengrijoje... Kodėl kai kurie Amerikos lietuviai taip apakę ir patys sau pražūtį rengia?

Senukas susimastė ir ėmė nuoširdžiai klausyti, kas reikėtų daryti. Nurodžiau jam, kad reikia klaidinamus ir pavojū statomus lietuvių gražiai įtikinti, kad mestų draugavę su Maskvos žudikų talkininkais; antra, nereikia lankyti jokių parengimų ir klubų, kuriems komunistai vadovauja, ir neimti nei į rankas jų maskoliškos spaudos.

Skirdamiesi užtaikėme ir ant poros besiginčijusių prie autobuso. Matyti, buvo vyras ir žmona. Ji buvo gerokai jaudusi, o jis šalta ramino.

—Sakiau, kad nelankytum darbininkų klubo. Žinai, kas ten susirenka. Gerai, kad dar negavai per nosį.

Pasirodė, kad jie grįžo iš vienos draugystės susirinkimo, kur jo žmonai buvo prikišta, kad ji dedasi su Stalino bernais. Tai jau geras ženklas, kad daugiau lietuvių ima susiprasti.

B. Šv.

APIE LAIKRAŠČIUS IR DEPUTATUS

dižais, suverti "ant vienos srovės virvelės"? Štai, L. Dovydenas prisipažįsta, kad su "Keleiviu" susipažino prieš 30 metų, kai tas laikraštis atkeliavo į jo parapiją ir eidavo per ūkininkus, "kol likdavo iš "Keleivio" gera saujia popierio it tabako." Nežinia, kuo tas laikraštis kvepėjo L. Dovydeno parapijoje, Rokiškio apskr., bet Ukmergės apylinkėse, ypač Valtūnų kaime (Zemaitkiemio parapija), jis priminė rusišką machorką. Iš to kaimo, kaip daug kas gali paliudyti, pirmos bolševikų okupacijos metu patys smarkieji bolševikai buvo kaip tik "Keleivio" skaitytojai. Vienas iš jų maišėsi (o gal ir dabar sukalojasi) po New Yorką—tai Sovietų atstovybės JAV tarnautojas Laurynas Kapočius, atsisąstas tremtinių sekai. Pirmuosius trėmimus pravedęs, buvęs Ukmergės gimnazistas Guzevičius, vidaus saugumo komisaras (ruso Gladkovo priedanga), taip pat trėnė "Keleivį" į tabaką. Galima būtų nurodyti dar kitas pavardes, net pačiam Bostone, ir duoti jų raštų ištraukas, kaip jie, "Keleivio" mėgėjai, mėgo ir raudonuosius Lietuvos okupantus, kol praregėjo. Pats L. Dovydenas, dar berniokštis, su "Keleiviu" susipažinęs, vėliau suaugęs ir būdamas deputatu (Liaudies seimo atstovu) turėjo dar kitas pažintis, kurios jam dabar labai nemalonios. Kada nors gal bus visiems aišku, ar tai buvo tik prievartos pažintys ar "Keleivio" marksistinio opiumo hipnozė?

Toks tokį surado...

"Keleivis" išgyrė L. Dovydeną, o šis išlaupsino "Keleivį". Visai natūralu, kad abu susitiko ir vienas antram žemai nusilenkė. Ar nebus tik juodu, tariant jų pačių žodžiais, suverti "ant vienos srovės virvelės"? Štai, L. Dovydenas prisipažįsta, kad su "Keleiviu" susipažino prieš 30 metų, kai tas laikraštis atkeliavo į jo parapiją ir eidavo per ūkininkus, "kol likdavo iš "Keleivio" gera saujia popierio it tabako." Nežinia, kuo tas laikraštis kvepėjo L. Dovydeno parapijoje, Rokiškio apskr., bet Ukmergės apylinkėse, ypač Valtūnų kaime (Zemaitkiemio parapija), jis priminė rusišką machorką. Iš to kaimo, kaip daug kas gali paliudyti, pirmos bolševikų okupacijos metu patys smarkieji bolševikai buvo kaip tik "Keleivio" skaitytojai. Vienas iš jų maišėsi (o gal ir dabar sukalojasi) po New Yorką—tai Sovietų atstovybės JAV tarnautojas Laurynas Kapočius, atsisąstas tremtinių sekai. Pirmuosius trėmimus pravedęs, buvęs Ukmergės gimnazistas Guzevičius, vidaus saugumo komisaras (ruso Gladkovo priedanga), taip pat trėnė "Keleivį" į tabaką. Galima būtų nurodyti dar kitas pavardes, net pačiam Bostone, ir duoti jų raštų ištraukas, kaip jie, "Keleivio" mėgėjai, mėgo ir raudonuosius Lietuvos okupantus, kol praregėjo. Pats L. Dovydenas, dar berniokštis, su "Keleiviu" susipažinęs, vėliau suaugęs ir būdamas deputatu (Liaudies seimo atstovu) turėjo dar kitas pažintis, kurios jam dabar labai nemalonios. Kada nors gal bus visiems aišku, ar tai buvo tik prievartos pažintys ar "Keleivio" marksistinio opiumo hipnozė?

Bolševikinės blyvzgos...

L. Dovydenas palinkėjo "Keleiviu" ilgo amžiaus ir "daug metų keliauti ir keliauti." Bet kokių kelių, nepasakė. Mes jį nurodome. "Keleivis" ėjo ir tebeina kultūrinio bolševizmo keliu. Tai rodo visos jo blyvzgos ir ciniškas pasityčiojimas iš to, kas tikinčiam yra šventa. Padorūs žmonės to nedaro. O "Keleivis" net per du numerius išpejo Lietuvos vyskupų laišką. Pamąginės frazės yra koku skaityti. Štai, rašoma: "Keistas tas vyskupu Dievas, prie kurio galima prieti tik per tarpininkus, užtarytojus ir dangiškus kyšininkus." Ir tai rašoma apie Dievo Motiną, kuri kitose vietose dar labiau suniekinama.

Laisvė yra žmogui tikėti ar netikėti, net ginčytis tikėjimo klausimais, bet taip dergti Dievą ir tikėjimą, kaip tai daro "Keleivis", pataiko tik bolševikų bežbožniškų spauda. Kodėl L. Dovydenas, kuris pasikalbėjime dedasi žymiu kultūrininku, nepalinkėjo "Ke-

leiviu" išeiti iš to nekultūringo ir nešvankaus kelio? Ar redakcija apie tai neparašė, jei jai buvo užsiminta?

Nuostabu, kad yra ir katalikų, kurie dar skaito "Keleivį". Kaip jie tas blyvzgas ir "maikiškus poterius" suderina su kalbamais bažnyčioje? Kaip jie suderina savo protestą dėl žudomų lietuvių katalikų ir kunigų su "Keleivio" murzinimais tikėjimo, kunigų ir vyskupų? Ar dar neaišku, kad tuo būdu galandamas tikėjimui pjautus, kuris Lietuvoje jau pjauna?

Vadinami "neagresingieji..."

Ateis laikas, kai galima bus visai atvirai kalbėti, nebent pakentki mūsų vedamajai laisvės kovai. Tuomet bus galima tiksliai nurodyti, kokių srovių ir asmenų "agresingumas" eina visų keturių vėjų krytimu (L. Dovydenas pasikalbėjime tai taiko katalikams). "Nemuno" redaktoriaus ir leidėjo "neagresyvumą" tuo tarpu galėtų paliudyti iš redakcijos kolektyvo išėję nariai ir tie miestai, kur "Nemunas" jau buvo leidžiamas, kur buvo vaikščiojama "nuo durų prie durų" ir išmaldaujama tokiu būdu, kad daugiau jau niekam negalima durų praverti. Nereikėtų tad pačiam L. Dovydenui garsintis, kad rašytojas neturi "ištiesti išmaldai rankos — niekados." Nereikėtų taip garsiai kalbėti ir apie pačių katalikų, priklausiusių jį rašytojų draugijai ar "Draugui", nes čia labai opus klausimas pačiam kaltintojui. Geriau pamirškime, kad 1936 metų Lietuvos valstybinė premija buvo skirta ne vien už literatūrinį kūrinį...

"Keleiviu", nepaprastai besidominčiam diktatūromis Ispanijoje ir Portugalijoje (kodėl jos krikščioniškos, o ne komunistinės), patartume nusiųdinti Lietuvos diktatūrų istoriją. Jos buvo trejos spalvos, ir pro kiekvieną spalvą L. Dovydenas vis išsirdavo į paviršius, pagarsėdamas savo darbais, žodžiais arba raštais. Galėtume ir vieną kitą kalbą pacituoti. Jos tikrai nebuvo iš šalies primestos. Pasaikėtų iš paties rašto.

Bet nereikia tuo tarpu nusiminti. Dabar kalbama tik apie "virvutes", tariant L. Dovydeno žodžiais. Bus laikas, kai lietuvių tauta galės apimti gerą virvę, kad visi "neagresingieji" ir "romieji" ne nuvestų mūsų į tuščius "Brolių Domeikų" gincus, kurio gaidžio uodegoje yra gražesnė plunksna: tituluoto ar netituluoto, daktaro ar deputato?

L. Kn.

Pirmasis ekonomijos mokslų daktaras

1951 m. birželio 11 d. Juozas Kazickas Yale universitetui, New Haven, Conn., gavo ekonomijos mokslų daktaro laipsnį. Tai berods pirmas tremtinys gavęs daktarą Amerikoje.

J. Kazickas gimęs 1918 m. Sibire (seneliai — 1863 m. tremtiniai). Gimnaziją baigė 1937 m. Pasvalyje. 1937-1938 m. buvo Karo Mokykloje ir ją pabaigė atsargos į leitenantų. Studijavo ekonomiką iš karto Kauno, vėliau Vilniaus universitete, kurį baigė 1943 m. Per vokiečių okupaciją buvo Vilniaus miesto jmonių skyriaus viršininku. Organizavo pogrindžio darbą prieš okupantus. 1945-6 m. Tubingeno universiteto ekonomijos fakultete buvo berengias disertaciją "Lietuvos žemės ūkio kolektyvizacija." 1947 m. atvažiavęs Ameriką dalyvavo visuomeniniame darbe: 1948-49 m. buvo L. R. K. Susivienijimo organizacinio skyriaus vedėjas. Daug kartų kalbėjo Darbininkų Sąjungos, Vycių, Moterų, Kuni-

gu suvažiavimuose bei amerikiečių klubuose, kaip: Rotary, Karių, Kolumbo Vycių ir kit. Lietuvos, tremtinių, komunizmo, Maršalo plano ir kitais klausimais. 1947 m. įstojo į Yale un-tą ir gavo stipendiją. 1948 m. paskirtas Alberto Didžiojo Kolegijoje (New Haven) ekonomikos dėstytoju; po metų — šio skyriaus vedėjas. 1950 m. pavašarį išlaikė daktarato egzaminus. Savo disertacijai "Čekoslovakijos ūkio sovietizacija" (474 psl.) be Yalės un-to šaltinių dar naudojo Užsienio Reikalų ministerijos, Jungtinių Tautų organizacijos bei kitais naujaisiais šaltiniais. Dabar kviečiamas dirbti į Krašto Apsaugos Ministerijos Rytų Europos skyrių bei dėstyti jėzuitų Georgetown universiteto ekonomikos fakultete, Washington. Yra "American Imperial Corporation" (Miami, Florida) direktorių tarybos narys ir su dr. K. Valūnu dalininkas importo-eksporto firmos.

B. Šv.

"DARBININKO" SPAUSTUVĖJE

680 Bushwick Ave., Brooklyn, N. Y.

PRIMAMI SPAUSDINTI:

- Žurnalai
- Laikraščiai
- Knygos
- Jubilėjiniai leidiniai
- Parengimų programos
- Plakatai
- Bilietai
- Vestuvių kvietimai

IR ATLEKAMI KITI

SPAUDOS DARBAI

Užsakymus siųskite:

"DARBININKAS"

680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

AR

"DARBININKAS"

366 W. Broadway, So. Boston 27, Mass.

KŪRYBOS PRIEDAS

ŽALĄ RŪTĄ ŠALNA PAKANDO

Prieš kurį laiką pasiekė mus žinia, jog Lietuvoje mirė kan. Adolfas Sabaliauskas — Žalia Rūta.

Adolfas Sabaliauskas gimė 1973 m. rugpjūčio mėn. 23 d. (greičiausia — rugsėjo mėn. 4 d.), Krikščiuose, Papilio par., Biržų vls. Jis mokėsi Šiauliuose, vėliau Kaune ir užsieniuose. Į Kauno kunigų seminariją įstojo 1890 m. rudenį ir 1896 m. vasario mėn. 25 d. (III. 8) įšventintas kunigu; pirmąsias šv. Mišias atliko per šv. Kazimierą (III. 16). Pradžioje jis vikaravo Liepojoje, vėliau Lyven-Berezne, o 1907 m. atkeliavęs klebonu į Nemunėlio Radviliškį. 1915 m. karas jį nubloškia į Suomiją, iš kur tesugrįžta 1918 m. Tada jis paskiriamas klebonu į Pušalotą, o po kurio laiko Karo ligoninės kapelionu Kaune.

A. Sabaliauskas mūsų tautos kultūrai dirbo šakotai. Dar, tik antrame kunigų seminarijos kurse būdamas, prof. kun. K. Jauniaus paskirtas, iš kun. A. Juškos rinktųjų dainų parašo darbą „Rūta mūsų dainose“ (1892 m.). Šio darbo įtakoje jis pats susidomi liaudies dainomis ir jau 1892 ar 1893 m. pradeda pats jas užrašinėti iš namiškių ir savo dėdės Paliulio. Iš pastarojo jis išmoka konkluduoti ir skudučiuoti. 1895 m. „Apžvalgoje“ išspausdino savo darbėlį apie r ū t ą, pasirašydamas ŽALIOS RŪTOS slapyvardžiu.

Išvažiudamas vikarauti į Latviją, kun. A. Sabaliauskas buvo surinkę 134 dainas ir gausybę smulkiosios tautosakos. Svetimame krašte būdamas savo dainyną mažai tepapildė.

LIETUVISKI DOKUMENTINIAI FILMAI

Lietuviškasis filmas žengia pirmuosius žingsnius. Šalia įvairių apžvalgų ir kronikų, kurias susuko broliai Motuzai, Balys Baidžiūnas ir kiti, Chicagoje statomas didesnis filmas.

Gegužės 5 d. Brooklyne įsteigė lietuvišką filmų bendrovę — MSM Documentary Film Co. (Adolfas Mekas, Donatas Šulaitis, Jonas Mekas). Visi jie yra gerai susipažinę su filmų menu, studijavę jį Vokietijoje ir Amerikoje.

Nuo šių metų rudens pradės rodyti lietuviškai išsivijai lietuviško gyvenimo ir veiklos kronikas. Jie stengsis uždokumentuoti kuo daugiausia lietuviškojo gyvenimo, visuomeninius bei kultūrinius pasireiškimus. Tas turėtų sudaryti pagrindus išsivijai gyvenimo filminių archyviui.

Šalia kronikos rodys ir didesnius dokumentinius filmus, kuriuose bus sprendžiamos kultūros ar laisvės problemos.

Iki šiol jų darbo niekas nematė. Bet jie tikisi, kad atsiradus lietuvių pagalbai ir padės išvystyti filmą, kad jis pasitarnautų mūsų kultūros išlikimo ir laisvės kovai.

Darbas vyksta pilnu tempu. Daugiausia dabar filmuojama Brooklyne ir jo apylinkėse. Jau baigiama Williamsburgo kolonijos platesnė kronika. Vienas jų narys, Donatas Šulaitis, greit išvyksta filminei kelionei į Kanadą.

Kaip visiems, kurie stengiasi puoselėti lietuviškąją kultūrą, taip ir jiems, šiems trims naujos filmų bendrovės kūrėjams, tikrai linkime geros sėkmės, kad darbas nesustotų gražioje sumanymoje.

A. Mažiulis

pildė (55 dainomis), tačiau 1907 m., sugrįžęs į N. Radviliškį, jis rinkimą išvystė rudens ir žiemos vakarais. Tuomet iš vienos tik dainininkės Smilgienės užrašė 403 dainuo-

A. Sabaliauskas—Žalia Rūta 1921 metais

jamus dalykus: 180 dainų ir 118 darbo giesmių. Čia būdamas jis užrašinėja ir jų melodijas, o kartu jam pavyksta suprasti ir mūsų liaudies dai-

nų bei darbo giesmių skirtumus. Reikia pasakyti, kad šis paprastas kunigėlis pirmą kartą išskyrė šias dvi skirtingas mūsų dainuojamosios tautosakos rūšis; jis tuo reikalui 1910 m. Lietuvių Mokslo Dr. jos suvažiavime skaitė pasakaitą ir dainų pavyzdžius tuos skirtumus išryškino. Tas jo darbas buvo išspausdintas „Lietuvių Tautoje“ („Žiemų rytiečių lietuvių tautinė muzika“, II, 96-108 psl.). Šis jo darbelis buvo išaugęs iš daug anksčiau, 1904 m., „Dirvoje-Zinyne“ paskelbto trumpo raštelio: „Sutartinės ir mūsų muzikos įrankiai (jis buvo dar perspausdintas ir į vieną kalendorių ar kt. leidinį Amerikoje).“

1910 m. kun. A. Sabaliauską N. Radviliškyje aplanko didysis suomių tautotyrininkas prof. A. R. NIEMI, pradėjęs tyrinėti lietuvių ir suomių liaudies dainų bendrybes. Dabar kun. A. Sabaliauskas šiam mokslininkui perduoda 562 dainas ir draugiškai dirba su juo drauge. Iš jų abiejų sutartino darbo, Suomijos Mokslo Akademijos išsomi, 1912 m. pasirodo „Lietuvių dainos

ir giesmės Šiaur-rytinėje Lietuvoje, kur buvo sutelktas 1459 tautosakos užrašai ir 26 melodijos.

Vėliau, iki 1915 m., jis buvo dar surinkęs 318 dainų ir daugybę liaudies tikėjimų bei kt. smulkiosios tautosakos, kuri karo metu sudegė. Tačiau 1916 m., prof. A. R. Niemi padedant, išspausdina Helsinki „Melodies des chansons populaires Lithuaniennes“, kur buvo patalpinta 635 dainų melodijos ir 318 dainų tekstų (kiti anksčiau, drauge su Niemi).

Grįžęs 1918 m. į Pušalotą kun. A. Sabaliauskas toliau renka lietuvių tautosaką, užrašinėja religinių giesmių melodijas (83 turėjo užsirašęs 1932 m.) ir rankioja mūsų kryžių geležines viršūnes bei kitus tautodailės dalykus, ką vėliau perduoda Ciurlonio meno galerijai Kaune (per 200 vienetų). Iš tautosakos jis spausdina „Tautoje ir Žodyje“ 1923 m. (198 vienetai) ir vieną kitą periodikoje. 1932 m. išspausdina mūsų Universitetas jo išverstą iš suomių k. prof. A. R. Niemi „Lietuvių liaudies dainų tyrinėjimai“, 1935 m. jis įeina į naujai suorganizuotą Lietuvių Tautosakos Archyvo tarybą. Tuo pat metu jis vienas iš pradininkų Lietuvos Bažnytinio Mėno muziejaus, važinėja po visą kraštą ir iš bažnytinių palėpių renka turtus.

Kun. A. Sabaliauskas daug dirbo ir mūsų raštijai. Jis rašė „Tėvynės Sargą“, „Žinyčioje“, „Lietuvių Laikraštį“, „Nedėdienio Skaitymuose“, ypač „Rygos Garso“ ir „Lietuvių Balse“ (Petrapilyje); „Naujoje Romuvoje“ ir kt. Jis eilėmis yra parašęs „Savų Keliu“ arba Nemunėlio ir Apaščios upių giesmę, liaudies pasaką „Laumes“ ir kt. Mums išvertė iš suomių kalbos didįjį jų tautos epą „Kalevalą“, turintį apie 23,000 eilučių.

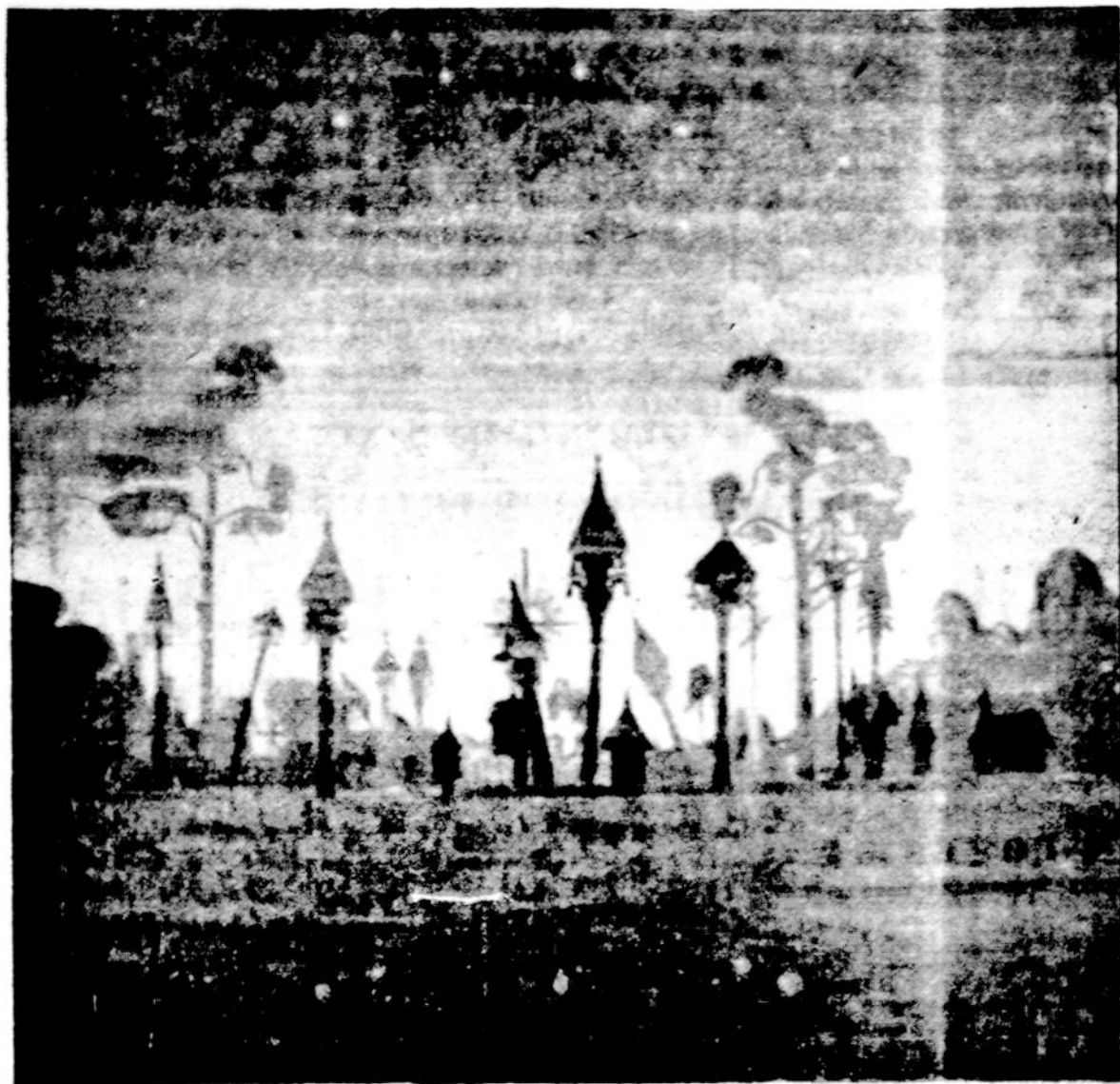
6. Už du geriausius veikalus Lietuvių Išlaikymo Tarnyba skiria dvi premijas: I — 1200 DM ir II — 800 DM jei autoriai gyvena Vokietijoje, arba 250 dol. ir 150 dol., jei autoriai gyvena kitur.

7. Jury komisijos sąstatas bus paskelbtas vėliau.

8. Lietuvių Išlaikymo Tarnyba pasilieka sau teisę įsigyti premijuotus veikalus nuosavybėn, sumokėdamas už juos autoriams sutartą honorarą.

9. Dėl informacijų konkurso reikalais prašoma kreiptis į Lietuvių Išlaikymo Tarnybą, adresu: Jonas Makauskis, (14b) REUTLINGEN, Lederstr. 94, Germany.

Taip pat jis buvo ir didelis religinės literatūros rašytojas ir vertėjas. Iš jo plunksnos pasirodė: „Būkite tobuli“, „Štai tavo Motina“, „Marija Magdalietė“, „Didžioji Savaitė“, „Slovinkime Viešpatį“ (il-turg. maldaknygė), „Karys Katalikas“ (maldaknygė) ir kt.

Kapinės Žemaitijoje

M. K. CIURLIONIS

BARCAROLLE

Ši naktelė dievinoj,
Zvaigždžių žvaigždės čia aplink,
O ateiki mylimoj,
Savo meile apsaugin!

Aš tau rinksiu gelmių gylį
Ežerėlio lelijas
Ir žūrėsiu, ar tu myli
Mane, vėtrą ir marias...

ELEGIJA

Svetimi varpai
Ir svetima žemė,
Ir todėl čia liūdėsiu per daug,
Ak, širdie,
Skubėk anapus,
Vandenyną rūstųjį perplauk!

Svetimi žiedai
Ir svetimas žalumas,
Ir todėl svetimi pavasariai man čia.
Ak, širdie,
Plasnok bent debesėliu, —
Ir nebebus taip didelė kančia...

BUTTERFLY

Tu lauki iš tolimos šalies
Princo, Butterfly.
Kažin, ar vyšnios pražydės
Tau nuostabiai baltai?

Tu savo sopulį ir meilę
Vyšnioje supi;
Nepaprastai tavęs man gaila,
Kad vieniša esi.

Aš taip pat ilgios žiedų
Ten toli už marių, —
Gaila vyšnioms pažadų
Ir žvaigždžių vakarių...

NAUJOJI VINCO RAMONO KNYGA

Liet. Kat. Spaudos Draugija Chicagoje jau atspaudė naują Vinco Ramono knygą — „Dulkės raudonam saulėleidyje“, kuri greit pasirodys spaudos kioskose. Ši Spaudos Draugija su dideliu uolumu skina lietuviškai knygai kelią į visuomenę, stengdamasi savo skaitytojams duoti kuo geriausias knygas. Ypatingą dėmesį jį kreipia į knygos estetinę išorę. Kiekviena knyga papuošiama dailininko viršeliais ir net iliustruojama (Dr. J. Ballo „Lietuviškos Pasakos“). Dail. V. Jonyno suprojektuota Dr. Jos emblema tartum simbolizuoja jų pačių troškimus: trimituoti ir visus sukelti lietuviškos kultūros darbui.

Ši naujoji Vinco Ramono knyga nukelia mus į Lietuvą, į pirmąją bolševikinę okupaciją. Psichologiškai jis vaizduoja žmones, susirūpinusius savo ateitimi. Kaip dulkės jie puola į gyvenimo sūkurius ir dingsta. Čia pasimašo ir komunistai, kurie tiki raudonąja saule, bet ir jie kaip dulkės puola ir žūsta. Iš jų gyvenimo verpetų iškyla tik tie, kurie turi kilesnius idealus ir dėl jų kovoja. Supindamas įdomią intriją, autorius nedidžia skaitytojų nuobodžiui.

Šio romano pirmoji redakcija atsirado tuoj bolševikams pasitraukus iš Lietuvos ir atėjus vokiečiams. Tada jis buvo spausdintas Kauno dienraštyje „Į laisvę“. Dabar autorius smarkiai pertaisė, ypač išlygino stilistinį atžvilgį.

Vincas Ramonas savo rašytojo kelią pradėjo novelių rinkiniu „Dailininkas Rauba“. Tai buvo išeikijimų knyga. Išeidamas iš to metų literatūrinę tendenciją, jis mėgino stilių sugalsti, kai kur nukrypdamas net į telegrafinius sakinius.

Po šios knygos autorius ilgą laiką užsikasė mokytojo darbe. Prie rašytojo darbo sugrįžo tik karo metais, parašydamas šio romano „Dulkės raudonam saulėleidyje“ pirmąją redakciją. Vokietijoje jis parašė „Kryžių“ romaną, kur taip pat vaizduojama bolševikinė okupacija. Šis romanas dėl savo ideologijos sukėlė didelę

audrą mūsų spaudoje, nes autorius pasisakė, kad liberalizmas yra kelias į komunizmą. „Kryžiai“ yra išversti į latvių kalbą (vertė Emils Sujenieks), dabar baigiami versti į anglų kalbą.

Vincas Ramonas

Iš Vokietijos V. Ramonas buvo nuvažiavęs į Australiją, iš kur, atlikęs sutartį, atvyko į JAV ir apsigyveno Chicagoje.

Savo atkarpoje spausdiname ištrauką šios naujos Vinco Ramono knygos, kuri tuoj pasirodys visuomenėje.

„TĖVYNĖS SARGAS“ JUNG. AMERIKOS VALSTYBĖSE

Po ilgesnės pertraukos „Tėvynės Sargas“ vėl žada pasirodyti. Jis mums pasirodys jau ketvirtąjį kartą. Pirmą kartą jis išėjo 1896 m. sausio m. Mažąjį Lietuvį. Antru kartą 1917 m. gruodžio m. 17 d. Vilniuje. Trečiu kartą 1947 m. tremtyje — Vokietijoje ir dabar ketvirtuoju kartu čia Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

Pirmasis „Tėvynės Sargo“ numeris Jungtinėse Amerikos Valstybėse neužilgo pasirodys lietuviškai visuomeni. Jo medžiaga jau atiduota „Draugo“ spaustuvei ir ten baigiama tvarkyti.

Iš anksto norintieji „Tėvynės Sargą“ užsisakyti, gali kreiptis šiuo adresu: Dr. Vl. Simaitis, 4241 So. Maplewood Ave., Chicago 32, Illinois.

Jonas Rūtenis

KULTŪRINĖ KRONIKA

• Skulptorius Antanas Mončius, kadaise mokėsis Freiburgo Taikomosios Dailės Institute, vėliau gavęs Prancūzijos stipendiją studijuoti meną Paryžiuje, su savo kūriniiais dalyvavo vienoje Paryžiaus parodoje, kurioje savo darbus buvo išstatę 2000 menininkų.

• Dail. Vytautas Kasiulis vėl rengiasi naujai parodai (trečiai) Paryžiuje.

• G. Velička, „Dainavos“ ansamblio režisiorius ir „Nemunas“ žydi“ autorius, pastatė naują montažą „Svento Jono vabalėliai“.

• Rašytoja P. Orintaitė parašė didaktinį vaidinimą vaikams. Jis numatomas pastatyti Chicagoje jaunimo teatre.

• „Ventos“ leidykla Vokietijoje jau surinko šias knygas: kun. Gaidamavičius (280 psl.), Aloyzo Barono novelės (240 psl.), Gražinos Tulauskaitės eilėraščius (62 psl.).

• Juozas Kėkštas „Gabijai“ atsiuntė naują eilių rinkinį „Ramybė man“.

• Venecueloje gyvenanti Januženė, ten pagarsėjusi kaip poetė, rašanti ispaniskai, susitariusi su autoriumi, žada išversti Bernardo Brazdionio eilių ir jas išleisti atskiru leidiniu. Savo radijo programoje ji dažnai duoda lietuviškos poezijos vertimų.

• Viktoras Simaitis pagal Jurgio Jankaus romaną „Naktis ant morų“ parašė insceni-zaciją, pavadintą „Pirmasis mitingas“. Jis buvo suvaidintas Chicagoje birželio 16 d.

• Vilniaus dramos teatro aktorius Palubinskas su savo trupe pastatė L. Fuldos „Mokyklos draugus“.

• Smuikininkas Iz. Vasyliūnas birželio gale koncertuoja Medellino mieste, kur ir anksčiau dailės teatre jis koncertavo su dideliu pasisekimu.

• Arkiv. J. Skvireckas baigia tvarkyti naują Senojo Testamento laidą, kuri suplanuota išleisti Romoje.

• Malronio raštai, kurie turėjo būti išleisti „Lux“ leidyklos Vokietijoje, dabar leidžiami Romoje. Pirmą tomą sudaro lyrika. Redagavo Bern. Brazdionis.

• Dail. Viktoras Petravičius susitarė su Liet. Spaudos Klubu ir padarys J. Jankaus knygai „Pirmasis rūpestis“ viršelį ir iliustraciją.

• Vokiečių meno žurnalas „Das goldene Tor“ įsidėjo dail. Jonyno paveikslų ir straipsnį, kuriame iškliamas jo meistriskumas.

IS VISO PASAULIO

• Prasidėjus vasaros sezonui, Vokietijoje vėl prie katedrų ir viešųjų rūmų su dideliu pasisekimu stato Hofmannsthalio „Jedermann“.

• Stravinskio operą „The Rakes Progress“, kuri neseniai buvo pastatyta Venecijoje, Wiurtembergo valstybinė opera Vokietijoje įtraukė į naujo sezono planą.

• Oslo įvyko IV tarptautinė teatro konferencija, kurioje dalyvavo 27 valstybės. Kongrese nutarė visų valstybių teatro veikalus sutelkti į vieną biblioteką.

— Šių metų premija „Prix des Critiques“ Prancūzijoje paskirta rašytojui Andre Pierre de Mandiargues už romaną „Solei des Loups“.

• Niurnberge, Vokietijoje, įvyko tarptautinė vargonų savaitė, kurioje dalyvavo nemaža užsienio vargonų virtuozų.

• Vokietijoje, Lindau, įvyko medicinos Nobelio premijos laureatų konferencija.

• Praeitą savaitę Bostone mirė garsus dirigentas Sergej Koussevicki, kuris Bostono simfoninį orkestrą iškėlė į pirmaujančias pasaulio vietas.

TARP AMERIKOS LIETUVIŲ

MARIANAPOLIS, CONN.

SIDABRINIO JUBILEJAUS PIKNIKAS

• „Lietuvių dienos“, išeinančios Los Angeles, Calif., į savo redakciją pasiekė žurn. A. J. Kasulaitį iš Pittsburgho ir C. Surdoką iš Baltimorės.

• „Dainavos“ ansamblis iš Chicago lankėsi Toronte, kur su pasisekimu Eaton salėje pastatė „Nemunas žydi“. Be to, ansamblis pasirodė Torontu lietuvių bažnyčioje ir Baltų Federacijos rengtame lietuvių trėmimams į Sibirą paminėjime.

• The Flint Journal, Flint, Mich., birželio 20 numeryje plačiai aprašė gen. Černių, kartu prisiminimas Lietuvos okupacijas.

• Anna Kaskas, Metropolitan operos artistė, pakviesta į Worcesterio muzikos festivalį, kuris įvyks spalio 22-27 dienomis.

• Dan ir Della Kuračiai birželio 22 d. išplaukė į Europą ilgesnei kelionei.

• T. Tomas Žiuraitis vedė rekolokijas šv. Kazimiero seserim Chicagoje.

• Lietuvių Kalbos Draugijos skyrius Chicagoje savo narius skatina labiau įsitraukti į darbą ir kalbos draugijos uždavinius vykdyti per spaudą ir radiją.

• Chicago lietuviai studentai rengia dviejų dienų iškylą prie Michigano ežero.

• Lietuvaitė įstojo į marinus. „The Detroit News“, didžiausias Detroito dienraštis, įdėjo devynių Michigan merginų fotografijas, kurios įstojo į marinus. Jų tarpe yra viena Detroito lietuvių Jacquelin J. Armaitis.

• Gen. Nagius-Nagevičius šiuo metu serga ir guli Charity ligoninėje Cleavelande.

VAIKŲ STOVYKLOJE DAR YRA VIETOS

Tėvų Pranciškonų Kennebunk Port, Maine liepos 1 d. atidaromoje berniukų stovykloje dar yra kelios laisvos vietos. Norintieji gali jomis pasinaudoti. Iš New Yorko apylinkės vaikai bus nuvežti vienuolyno automobiliais.

Visais berniukų stovyklos reikalais prašome kreiptis adresu:

FRANCISCAN FATHERS,
Kennebunk Port, Me.

Quaker Path & Mount Grey Rd. Stony Brook, Long Island

STONY BROOK LODGE

Vedėja Pr. LAPIENĖ

Kam patinka gamta—grynas oras, medžiai ir jūra, — kviečiamas atostogas praleisti Stony Brook Lodge, lietuvių vasarvietė. Viešbučio kambariai su visais moderniais patogumais. Sveikas ir įvairus maistas. Mėgstantiems skaityti čia pat didelė knygų biblioteka.

Kainos pernaktėms: vienam asm. savaitei nuo \$40.; dviem į kambarį nuo \$70.; vienam asm. parai nuo \$7. Vaikams pusė kainos, bet jie priimami tik su tėvais. Birželyje ir nuo rugsėjo 10 žymi nuolaida.

Dėl rezervacijų rašykite MRS. LAPE, STONY BROOK, N. Y. Telefonai: stotyje, persėdant į kitą Long Island traukinį, einantį į Port Jefferson. Nut Jamaica maždaug po 1½ val. kelionės išlipsti Stony Brook stotelę, nuo kur Stony Brook 8-R arba Stony Brook 586.

Susisiekimas: Traukiniu iš New York'o imti Pennsylvania stoty Long Island traukinį, einantį į Port Jefferson (dažnai jį reikia pakeisti Jamaica taxi už 35c priveža prie vasarvietės durų.

Automobilis: iš New York'o važiuoti 25 kelių iki Smithtown, o nuo čia imti 25A ir juo važiuoti iki Stony Brook geležkelio stotelės. Nuo čia, sekant Stony Brook Lodge iškabą, sukiti po kairei ir tiesiog važiuoti iki vasarvietės (viena malė kelių).

Šiomet sukako dvidešimt penkeri metai Tėvų Marijonų mokyklai. Ta proga rengiamas milžiniškas jubilėjinis piknikas — Lietuvių Diena — liepos 4 Marianapolyje. Deda mos visos pastangos, kad piknikas būtų tikra mokyklos šventė.

Piknikas prasidės 11:00 val. iškilmingomis šv. Mišiomis, kurias celebruos Worcesterio Aušros Vartų parapijos kleb. kun. Vasys, Kunigų Vienybės pirmininkas. Pamokslą sakys Tėvų Marijonų Rėmėjų Centro Valdybos pirm. kun. J. Vaitiekūnas; per. Mišias giedos So. Boston lietuvių parapijos choras, vadovaujamas kompoz. J. Kačinskio.

12:00 val. pietūs. 1:30 val. atvyks garsusis Worcester būgnų orkestras (drum corps), vadov. Al. P. Jadžio. Be to, iš So. Boston atvyks Ivaškiens lietuviškų šokių grupė, kuri pašoks tautinių šokių, So. Bostono lietuvių par. choras padainuos lietuviškų liaudies dainų. Lietuviškų dainų padainuos ir Worcester šv. Kazimiero lietuvių par. choras, vadov. vargonininko J. Zemačio. 3:30 val. p.p. Marianapolio sporto salėje jaunimui prasidės šokiai.

Tikimasi, kad lietuviškoji visuomenė įvertins lietuvių visuomenių mokyklos 25 metų sukaktuves ir gausiai dalyvaus

to atnašavo pirmąsias šv. mišias. Asistavo arkikunigus vietos klebonas kun. V. Puidokas, diakonu — primicianų brolis kun. Jonas Jutkevičius, Worcesterio Aušros Vartų parapijos vikaras ir vyčių dvasios vadas, o subdiakonais vienas kitam pasikeisdami buvo broliai primicianai.

Per pirmąsias mišias tėvai Konstantinas ir Petronėlė iš savo sūnaus, o brolis ir seseris iš savo brolio rankų priėmė šv. komuniją. Antrasis primicianas po savo mišias suteikė palaiminimą šv. sakramentu. Tarp vienu ir kitu mišijų tėvas Geraldas Motiejūnas C. P. (pasionistas) pasakė pamokslą. Po to neoprebisteriai teikė palaiminimą.

Ceremonijų vedėju buvo kun. Juozas Merešius.

Per mišias giedojų vietos parapijos lietuvių choras. Vakare jaunųjų Kristaus vynuogyno darbininkų garbei suruoštas šv. Kazimiero draugijos salėje pokylis.

Primicijų dažniau ar rečiau būna kiekvienoje parapijoje. Pasitaiko du ir trys kunigai iš vienos šeimos, bet, kad esant vienam kunigui dar du broliai dvynei stotų prie Dievo altoriaus, yra įvykis tikrai retas. Kažin, ar lietuvių istorijoje toks faktas yra kada nors buvęs ir vargu ar greit kada nors bus. Už tat ir iškilmės tikrai retos. Garbė klebonui kun. V. Puidokui, garbė tėvams, išaugusiems katalikų bažnyčiai tris kunigus, o reikia pastebėti, kad tėvas, Konstantinas Jutkevičius (gimęs Lietuvoje, Alytaus apylinkėse) yra paprastas dviračių fabriko darbininkas. Jis, tačiau, sugebėjo savo vaikams suteikti mokslo ir įkvėpti kilnios dvasios. Jo dukters, išėjusios atitinkamus mokslus, dirba įvairių įstaigų raštinėse, o sūnus Juozas yra vienos Jėzų buhalteris ir studijuoja N-East Universitete Springfield, Mass. Ši šeima suprato, kaip tikrai pavyzdinai panaudoti Amerikoje įgytas vertybes. Jiems ilgiausiu metu ir džiaugsmo iš savo vaikų.

O jaunesniems kunigams linkime išvėmės jų pašaukime.

Ant. J. V-kas

CLEVELAND, OHIO

Lidnujų birželio dienų minėjimas Cleavelande šiomet buvo pravestas plačiu mastu. Minėjimą rengė visos trys Pabaltijo tautos — lietuviai, latviai ir estai, siekdamos, kad jo atgarsiai ko plačiau pasklistų ir amerikiečių visuomenėje.

Pasirengimas. Birželio 11-17 buvo paskelba baltų rimties savaitė. Birželio 15 lietuvių radijo valandėlė davė transliaciją: „Trys tautos bendram liūdesy“ ir giedojų Čiurlionio ansamblio vyrų choras. Birželio 16 per didžiąsias Cleavelando radijo stotis WDOK buvo duota speciali anglų kalba programa. Kalbėjo „Cleveland Press“ dienraščio redaktoriai L. Seltzer ir J. D. Wright ir kongreso atstovė Fr. P. Bolton. Meninė programą išpildė J. Krikštolaitytė, B. Smetonienė ir Čiurlionio ansamblio vyrų choras. Programai vadovavo J. Nasvytis ir J. Smetona. Mieste buvo paskleidisti anglų kalba atsišaukimai.

Pamaldas birželio 17 d. 11 val. šv. Jono katedroje atlaikė ir diena pritaikintą pamokslą pasakė msgr. Walsh. Giedojų Čiurlionio ansamblio vyrų choras.

Genocido parodą vienoje Public Auditorium saliu atidarė „Cleveland Press“ dienraščio redaktoriai L. Seltzer, pabrėždamas, kad jo širdis plakė su pavergtaisiais. Kalbėjo ALTo skyriaus vicepirm. Ign. Malinauskas ir parodos organizatorius J. Rimašauskas.

Yale univ. prof. R. Lemkinas, genocido konvencijos autorius, genocido parodos atidaryme savo kalboje tarp kitko pasakė, kad tarp Hitlerio ir Stalino skirtumo nėra, todėl jei Hitlerio darbai yra laikomi nusikalstamais, kodėl gi toleruojamas Stalinas? Reikia būtinai sustabdyti Sov. S-gos

WORCESTER, MASS.

Gražus Vyčių žygis. Birželio 19 d. šv. Kazimiero parapijos vyčiai mokyklos salėje pagerbė savo dvasios vadą kun. Mykolą Tamulevičių, surengė jaukų pobūvį ir arbatėlę. Buvo pareikšta kun. M. Tamulevičiui daug nuosirdžių sveikinimų, padėkos ir įteikta dovanėlė.

Be pačių vyčių sveikino vietos klebonas kun. A. Petraitis, kan. F. Kapočius ir svetys prof. Kazys Cirtautas, pabrėždamas ta proga didžiulius vyčių idealus — būti kilniais, ištikimais Amerikos piliečiais ir kartu mylėti savo kalbą ir savo tėvų šalį Lietuvą, kuri šiandieną kenčia baisius skausmus ir vargas. „Tik nelaimėje pažinsi tikrą draugą ir bičiulį — kalbėjo profesorius — ir tokie esate jūs, Amerikos lietuviai, vyčiai ir vyčės!“

Kun. M. Tamulevičius, gimęs, užaugęs ir mokslus išėjęs Amerikoje, puikiai išmokęs lietuvių kalbą. Kiekvieną žymne proga jis stiprina savo vadovaujamų vyčių dvasią, ragindamas juos visada būti tikrais lietuvišiais, nes tokiais — jo žodžiais — mus pats Dievas yra sutvėręs.

Svetys

vykdomą tautų naikinimą.

Po parodos atidarymo prof. R. Lemkinas davė pasikalbėjimą spaudos atstovams. Dėl genocido parodos profesorius pareiškė, kad amerikiečių spaudos atsiliepimai apie ją yra labai geri. Pabaigoje profesorius pareiškė, kad jis visa širdimi esąs su lietuvišiais, nes esąs gimęs netoli Lietuvos.

Protesto susirinkimas įvyko 6 val. vak. Engineers salėje. Jį atidarė ALTo antrasis vicepirm. J. Daugėla. Sugiedota JAV, Lietuvos, Latvijos ir Estijos himnai. Tylos minute pagerbta žuvę už laisvę ir ištremti į Sibirą.

Pr. Pr. Padalskis, Detroito univ. profesorius, pasakė kalbą, pabrėždamas, kad mūsų pareiga skelbti pasauliui, jog bolševizmas yra kultūros ir civilizacijos kapi. Dar kalbėjo „Naujųjų“ redaktoriai dr. P. Grigaitis, Pabaltijo tautų atstovai ir prof. R. Lemkinas, o J. Smetona perskaitė prieškomunistinę deklaraciją.

Koncerto programoje pasirodė visų trijų tautų menininkai: latvių solistai J. Borgs ir V. Ubelytė. Deklamavo latviškai I. Birzniece, estiškai L. Sweigard. Lietuvišką programą dalį išpildė J. Krikštolaitytė ir Čiurlionio ansamblio vyrų choras.

Minėjime dalyvavo apie 1200 žmonių. Jų tarpe nemaža amerikiečių. Didžioji Cleavelando spauda birželio žiauriosios įvykių paminėjo gana plačiai.

Rengėjai verti pagarbos už gerą organizaciją. Programos dalyviai nusipelnė publikos dėkingumo už įdėtą darbą savo tautų labui.

A. B.

HARTFORD, CONN.

Bolševikų Lietuvoje kruvinašias deportacijas birželio 17 d. paminėjo lietuviai, latviai ir ukrainiečiai. Minėjimą atidarė ALT pirm. A. Gižienė, kuri programai vadovauti pakvietė V. Balčiūną. Sugiedojus JAV ir Lietuvos himnus, A. Bendorius iš Brooklyn, N. Y. pasakė kalbą. Tarp kitko kalbėtojas nurodė priemones aktyviau kovoti prieš komunizmą, ragino nesigėdyti lietuvių vardo, nei savo tėvų kalbos. Prel. J. Ambotas taip pat ragino nenuleisti rankų ir kovoti teisingą laisvės kovą iki laimėjimo. Latvių vardu žodį tarė Mrs. Ingeborg Bervalds. Ukrainiečių atstovs Mr. John Chernyha apibūdino lietuvių ir ukrainiečių vienodą nuoskaudą nuo bolševikų. Vargon. Jurgio Petkaičio vadovaujamas choras padainavo keletą tai dienai pritaikintų dainų. Protarpiais padeklamuota eilėraščių, kuriuos pasakė Jucevičienės vadovaujami vaikučiai. Pabaigoje pasirodė ukrainiečių choras ir padainavo kelias dainas ukrainietiskai. Visi jie buvo tautiškais drabužiais. Aukų laisvimo reikalams surinkta apie \$200 ir dar \$200 įteikė tremtinių komitetas. Pinigai bus persiūti ALT Centru. Pabaigoje buvo priimta rezoliucijos JAV vyriausybei ir VLIKui.

Gijus

PATERSON, N. J.

Pirmoji Komunija. Birželio 10 d. šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje 13 vaikų priėmė pirmąją šv. Komuniją, kuriai vaikučius gražiai paruošė seselės prancišketės iš Harrison, N. J. Tarp priėmėjų buvo ir 4 tremtinės: Zivilė Baltutytė, Danguolė Masionytė, Laima Mikniūtė ir Regina Stanaitytė.

Tremtines mergaites katekizmo lietuviškai mokė kun. Vyta. Demikis.

Paminėjo Baisių Birželį. Birželio 17 d. vietos tremtinių draugija surengė Baisiojo Birželio paminėjimą.

Iš vakaro buvo šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje atlaikytos pamaldos už išvežtuosius ir žuvusiuosius lietuvius.

Sekmadienį parapijos salėje įvyko minėjimas, kurį atidarė dr. J. Jasiukevičius, Sv. Cecilijos choras sugiedoję Amerikos ir Lietuvos himnus ir giesmę „Marija, Marija“.

Paskaitą skaitė J. Kubiliūnas. Meninę dalį atliko sv. Cecilijos choras, vadovaujamas varg. V. Justo. Programą pajavirino deklamacijomis J. Adomaitytė, A. Poškaitytė ir St. Augulis.

Pabaigoje žodį tarė kun. kleb. J. Kinta.

Susirinkusieji aukojo Lietuvos išlaisvinimo reikalams.

Garbinga sukaktis. Gegužės mėn. pabaigoje kleb. J. Kinta šventė 25 metų kunigystės ir 15 m. klebonavimo Paterdone sukaktį.

Katalikiškos organizacijos jubilatą sveikino ir įteikė dovanų.

Baigė mokyklas. Šv. Jono Aukštesniąją mokyklą baigė: Marija Jasulaitytė ir Jonas A. Juškaitis. Pagyrimus šv. Jono

mokykloje gavo: iš geometrijos absolventas Jonas A. Juškaitis, iš religijos 10A klasės mokinė Ona Juškaitytė, iš geometrijos ir prancūzų k. tos pat klasės mokinys R. Glemža (tremtinys).

Lurdo šv. Panelės mokyklą baigė: Antanas Juškaitis, Juozas Lechavičius, Reinoldas Mačionis, Teresė Masionytė (tremtinė), Irena Stanaitytė (tremtinė), Karolis Sutyak (motina lietuvė), Joana Raigottie (motina lietuvė).

Lurdo šv. Panelės mokyklą, kurio veda seselės dominikonės, lanko 16 tremtinių vaikų. Atrodo, kad kitą metų jų skaičius padidės, nes kai kurie tėvai žada savo vaikus atimti iš valstybinių mokyklų ir atiduoti juos mokyti ir auklėti seselėms.

Dzūkias

Pamestas Withnauer firmos moteriškas laikrodėlis. Nelaimė įvyko sekmadienį, birželio 3 d., tarp Dorchester ir C St., Boston, Mass., kai vykau dalyvauti Jėzau Nukryžiuotojo seserų rėmėjų seime, kuris buvo Piličių Draugijos klube. Galimas daiktas, kad jį pamečiau kur nors ir toje vietoje. Radėjas prašomas laikrodėlį grąžinti Marijai Tamulaitienei, 188 West 9 St., So. Boston, Mass.

PROGA UŽSISAKYTI "DARBININKĄ"

Norintieji užsisakyti ar atnaujinti "Darbininką" prenumeratą, atsilyginti skolą, ar paremti laikraštį savo auka, galės tai padaryti LIETUVIŲ DIEOS metu Dexter parke Liepos - July 1, 1951. Prie parko vartų bus stalas, prie kurio budės vienas iš Pranciškonų kunigų.

Rengėjai

Lietuvių Radijo Draugijos

PROGRAMOS

J. P. GINKUS, Direktorius

SESTADIENIAIS 2 VAL. POPIET. — WWRL 1600 kc

GYVUOJA PER 15 METŲ

Oro bangomis transliuojami įvairūs visuomenės pranešimai, naujienos, muzika (vietinės žinios, patengimai: koncertai, šokiai, ir t.t. Vestuvės, puotos, liūdni pranešimai)

495 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.

Tel. EVERgreen 4-7142

J. P. GINKUS AD. JEZAVITAS V. UBAREVICIUS
Direktorius Muzikos Dir. Pranešimų Dir.

Jan 9-ti Metai Kai Visi Klaus-

"Lietuvos Atsiminimų"
RADIJO VALANDŲ

Seštadieniais, 4:45 - 5:30 p. p.

Stotis WEVD—1330 kil. 5000 w.

JOK. J. STUKAS, Dir.

1264 White St., Hillside, N. J.

Tel. Waverly 6-3325

SAVI, PAS SAVUOSIUS!

TEVŲ MARIJONŲ IR MARIANAPOLIO KOLEGIJOS

SIDABRINIO JUBILEJAUS PROGA RENGIAMAS

Milžiniškas Piknikas - Lietuvių Diena

TREČIADIENĮ, LIEPOS - JULY 4, 1951 KOLEGIJOS PARKE

Marianapolis, Thompson, Conn.

Programa

RYTA

Prasideda 11 valandą
iškilmingos šv. Mišios
Dalyvaus Bostono
lietuvių parapijos choras

POPIET

Dainuos So. Bostono liet. parapijos choras,
gros Worcesterio lietuvių Drums (būgnų)
Corps
Šoks So. Bostono lietuvių tautinių šokių grupė

3:00 val. šokiai grojant populiariam Al Stevens Radijo Orkestrui

PHILADELPHIA, PA.

21 baigė, 2 apdovanoti. Sv. Kazimiero pradžios mokyklą sekmingai baigė J. Butkūnas, L. Kaulinytė, R. Kriksčiūnas, R. Binkevičiūtė, Ch. Miedzius (apdovanotas Veteranų dova- na už gerą mokslą), T. Bui- vydas, J. Gvazdinskas, Alb. Podziūnaitė, Th. Šaulytė, D. Kurkis, C. Janušauskas, W. Armour, I. Varzevičius, V. Bartasius, T. Siugzdaitė, A. Ozelis, A. Timmins (apdova- nota) Ch. Petronis, A. Gaiga- laitė, V. Aleknaite ir H. Lam- son. Baigusiųjų 9 yra tremti- niai. Visi pasiryžę toliau mo- kytis.

Bus vestuvės. J. Gričius ren- giasi vesti Pr. Bernadette Mc- Manus. Sutuoktuvės įvyks bir- želio 30 d. Jaunuosius sveiki- na draugai ir pažįstami.

Sunkiai serga Tamošiūniū- nė. Gydos ligoninėje. Ligonė yra gera parapijietė, pamaldi lietuvi. Ją lanko dukterys ir draugų nariai.

Ateitininkų pirmoji išvyko

įvyks liepos mėn. Ravenhill Academy, Germantown, Pa. Išvyką globoja seselė Bernar- da ir Cikotai, Tikimasi susi- laukti daug dalyvių ir malio- niai praleisti dieną.

Vyčių jaunimas liepos 16 d. rengia didžiulį pikniką Miko- laičio sode. Programoj bus šokių varžybos ir dovanos lai- mėjimams. Vyčiai visus kvie- čia ir laukia, nes visiems bus daug linksmybių, šokių, lai- mėjimų, dovanų.

Broliai J. ir E. Valavičiai Tėvo Dienos proga buvo atvy- kę pasveikinti savo tėvo. Jo- nas Valavičius ką tik baigė muzikos mokyklą New Yorke ir gavo Masters laipsnį. Jis dirba New Yorke ir rengiasi koncertams, kuriuos duos at- einančiais metais Europoje. Jo brolis Edward sugrįžo iš Chi- cago, kur studijuoja fotogra- fijos meną. Jis yra gavęs sti- pendiją ir jau baigė 1 metų studijas. Jaunuolis jau spėjo savo specialybėje pasizymėti.

SPORTAS

SACHMATAI

• Tautvaisha baigia laimėti Chicago pirmenybes. Jo parti- ja su Nedved pasibaigė ly- giom, o Chicago meisteris Poschel iškovojo visą tašką iš savo oponento.

Poschell bėra pustaškiu at- silikęs nuo Tautvaishos. Taut- vaisha eina pirmuoju su 15-2 taškų, o Poschel 14½-2½.

Tautvaishai beliko vienas Goodman, o Poschell'ui — Co- hen. Kitas judvieju (Tautvai- šos ir Poschel) priešininkas Dina pasitraukė be kovos.

Jei Tautvaisha įveiktų Good- maną (o tuo dvejojti nebede- rėtų), Tautvaisha laimėtų Chi- cago pirmenybes.

Sitos džiugios žinios laukia- me visi, linkėdami mūsų meis- teriui sėkmės paskutinėje jo kovoje su Goodman.

Chicago lietuviai turėjo ly- gos rugtynės vienodai taškų su Irving Parku ir Hyde Par- ku, tačiau perlošimo rungty- nės lietuvai sukupo prieš Hyde Park ½-5½ ir liko 3 vietoje savo grupėje.

Komanda lošė tokios sudė- ties: Tautvaisha (½), Antanai- tis, J. Kaunas, Karpuska, Zu- jus ir Ks. Kaunas.

• New Yorko turnyras už-

sibaigė šitaip: S. Reshevsky 8-3, Dr. Euwe ir Najdorf po 7½, Dr. Fine 7, Larry Evans 6½. Toliau rikiuojasi: Horo- witz, Byrne, Guimard, O'Kel- ley, Bisquiere, Kramer, Shains- wit.

• Reshevsky-Najdorf. Am- sterdamo turnyre Najdorf bu- vo pirmas, o Reshevsky antras Dabar New Yorko turnyre at- bulai.

Lapkričio 1 d. Buenos Ai- res norima pradėti 20 partijų matčią tarp Najdorf-Reshevs- ky. Pirmos 10 partijų būtų su- loštos Argentinoje, o kitos 10 — JAV.

• Hamburge laimėjo Relis- tab su 8½ taško, Maicherzyk 8, Ahues ir Hodakowsky po 7½.

LENGVOSIOS ATLETIKOS PIRMENYBES

Cleveland, Ohio. — LSK "Zaibas" numato rugpjūčio mėn. Clevelande surengti didesnio masto lietuvių lengvatelečių susitikimą, kuris gal-ėtų atstoti oficialias lietuvių leng- vosios atletikos pirmenybes. Bus varžomasi vyru, moterų, jaunių ir mergaičių klasėse. Jaunių ir mer- gaičių gimimo datos riba 1933. 1. 1. Visi lengvatelečiai, tiek čia gimę, tiek atvykę, prašomi savo pageidau- vimus dėl pirmenybių programos ir laiko iki liepos 1 d. siųsti adresu: Algirdas Bielskis, 770 East 91 st., LSK "Zaibas".

SUTVARKOMI BIZNIŲ TAKSAI

Sutvarkom visokios rūšies taksus visų jurisdikcijų: Federalius Stato ir Vietinius visiems Statams ir Municipalams Jungtinėse Valstybėse ar Užsienių Šalyse.

Visos knygos ir rekordai raportavimui taksu pavieniams, pavienių bi- znių, partnerystės ir korporacijų mieste ir už New Yorko miesto eks- pertskaiki tvarkomos advokato Zubawicz, kuris turi teisę prakti- kuoti bile teisne Jungtinėse Valstybėse ir Federatės Valdzios ir kuris yra patyręs accountant dabar tvarkantis taksus visokių bi- znių, didelių ir mažų, visoje šalyje ir užsieniuose. Taisi galima daryti ir laisvais. Asmeniškai periodiniai ir du-metiniai vizitai yra daromi bile bi- zniuose naudojant šį patarnavimą visur Jungtinėse Valstybėse ir užsieniuose. Prašome kreiptis angliškai ar lietuviškai dėl smulkesnių kas link mano geriausio jums patarnavimo.

RASYKITE:

STANLEY P. ZUBAWICZ (ZUBAVIČIUS)

111 Almalie Street Brooklyn 11, N. Y.

Telefonas: EV 4-3049

JEI NORITE VAŽIUOTI

į kitą miestą, į naują butą, į kurortą, į stotį ir t.t. — visur mūsų automobiliai pi- giiai ir greit pervaž Jus kar- tu su bagažu ir daiktais.

Užsakykite telefonu CYPRESS 9-7879 tarp 6-10 val. ryto ir 6-10 val. vakaro

2066 Anthony ave., New York 57, N. Y. TRANSPORTATION BUREAU

EV 4-9293

SALDAINIŲ PALOČIUS

Geriausios rūšies Lengvi Užkandžiai, Kava, Arbata, Hot Chocolate PUSRYČIAI — PIETOS — VAKARIENĖ — ALUS

Didžiausias pasirinkimas AISKRYMO, namie gaminto iš geriausios smetanos

Pilnamai užsakymai įvairiems parengimams

JUOZAS GINKUS

495 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

ĮVAIRŲS SKELBIMAI

DAVENPORT 66-2300
RALPH KRUCH
FOTOGRAFAUS
65-23 Grand Avenue
Maspeth, N. Y.

Albert Th. Dana
LIETUVIS ADVOKATAS
119-17-120 St. Hillside Ave.
Richmond Hill 18, N. Y.
Tel. Virginia 9-4882

A. J. NAMAKSY
Office Tel. SO 8-0948
Real Estate & Insurance
409 W. BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.
Res. 37 Oriole Street
WEST ROXBURY, MASS.
Tel. PA-7-1233-W

KRAUS
THE JEWELER
V. J. KRAUZLYS, Savin.
1816 Carson Street
Pittsburgh 3, Pa.
EVERGLADE 4850

John W. Ansell
LIETUVIS ADVOKATAS
15 Park Row, New York
Telefonai:
Ofiso Tel. Namų Tel.
WO 2-3497 NE 9-5680

MULIOLIS
INSURANCE
and
REAL ESTATE
6606 Superior Avenue
Cleveland, Ohio

William J. Drake
(DRAGUNAS)
LIETUVIS ADVOKATAS
85 - 03 WAREHAM PL.
JAMAICA, N. Y.
Tel. JAMAICA 3-7722

Tel. EVERgreen 4-9352
4-2442

ALLIANCE HALL

195 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.

CATERERS Communion Breakfasts
Parties-Weddings Banquets
MEETING HALL

Telefonas: EVERgreen 4-8934

PARAMOUNT BAR & GRILL

STANLEY MIŠIUNAS IR SŪNUS EDWARD MIŠIUNAS
SAVININKAI

Lietuviška Užeiga, kur visi myli užėiti.

Pavieniai ir su šeimom, ir svečiai būsite maloniai aptarnauti.

Importuoti konjakai - Uzkandžiai - Televizija - Muzika - Sportas

502 GRAND ST., kampas Union Ave. BROOKLYN, N. Y.

ZUPP'S BAR TELEVIZIJA SPORTAS - MUZIKA

JOS. ZEIDAT, JR., Savininkas

Visų lietuvių mėgiamiausia, moderniškai įrengta užeiga —
Idealiska vieta pavišėti ir pavišinti svečius.

VISOKIŲ RŪŠIŲ GERIMAI IR UŽKANDŽIAI

MALONUS IR GREITAS PATARNAVIMAS

Prašome užėiti ir įsitikinti.

411 GRAND STREET

Tel. EV. 4-7729 BROOKLYN, N. Y.

UŽSISAKYKITE TONIKO PAS MUS

Pristatom geriausį toniką

Piknikams, Vestuvėms,

Krikštyms ir Visokiems

Parengimams.

Kainos prieinamos.

Myopia Club Beverage Co.

GRAFTON AVE., ISLINGTON, MASS.

Tel. Dedham 1304-W

PRANAS GERULSKIS, Namų Tel. Dedham 1304-R

Pristatome Alų ir Toniką

Mes turime 11-kos rūšių alaus ir įvairių tonikų.

Mes alų ir toniką pristatome vestuvėms, į namus, krikštyms, parėms ir piknikams. Patarnavimas skubus ir mandagus. Saukite:

BORIS BEVERAVE CO.

J. ARLAUSKAS, Savininkas

220 E Street Tel. SO 8-3141, So. Boston, Mass.

Phone STagg 2-3108

ANTON APPEL

JERSEY PORK

428 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Didžiausias pasirinkimas visokios mėsos

LIETUVIŠKOS DEŠROS — SKANUS SKILANDŽIAI

DAKTARAI ir LAIDOJIMO BIURAI

New Yorke

Tel. EVERgreen 7-4335

Stephen Aromiskis

(Armakauskas)

Graborius—Balsamuotojas

Moderniška Kopyčia

423 Metropolitan Ave.,

Brooklyn, N. Y.

Tel. STagg 2-5043

Matthew P. Ballas

(Bieliauskas)

Laidotuvių Direktorius

Notary Public

660 Grand Street,

Brooklyn, N. Y.

EVERgreen 8-9770

Joseph Garszva

Graborius—Balsamuotojas

231 Bedford Avenue,

Brooklyn, N. Y.

Tel. VIRginia 7-4499

F. W. Shalins

(Salinskas)

Laisniuotas Graborius

Suteikiam Garbingas

Laiduves

— \$150 —

KOPLYČIA SUTEIKIAM

NEMOKAMAI

84 - 02 Jamaica Avenue,

Brooklyn, N. Y.

Ivairūs skelbimai

PARDUODAMI NAMAI

Pardavimui turime namų visose miesto dalyse — Brooklyn, Queens, Nassau County.

Visi turi po tuščią florą, aliejumi apšildomi, su garažais, 1, 2, 3 seimom ir apartament hausus. Taipgi ir naujų turime. Netoli stotis sub- way.

B. ZINIS

361 Union Ave., Brooklyn, N. Y.

REpublic 9-1506

EVERgreen 4-3487

PARDUODAMI NAMAI

Su tuščiais butais ir visais įrengi- mais: Cypress Hill 2 ir 3 seimų. Woodhaven — mūriniai 2 ir 3 seimų. Ridgewood — mūriniai 3, 6 ir 8 seimų; East New York — mūriniai 2, 3 ir 4 seimų. Taip pat malonėkite kreiptis bi- znių ar draudimų reikalais.

J. VASTONAS

Real Estate & Insurance

1008 Gates Ave., Brooklyn, N. Y.

Tel. GLENmore 5-7285

J. KUMPIKO

ELEKTRO MOTORŲ DIRBTUVĖ

TAISO:

Electro Motorus — Ventilatorius — Kirpimo bei skutimo mašinas — skal- bimo mašinas ir dulkių siurblius.

105 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Garantuotas ir greitas patarnavimas.

Tel. NEWton 9-4464

Estate of A. J. Valantiejus

VERONICA R. VALANTIEJUS

Laisniuotas Graborius

GENERAL INSURANCE AGENT

54-41 — 72nd Street

Maspeth, N. Y.

A. L. WENSLOVAS

LIETUVIS GRABORIUS

LAINIUOTAS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Nauja moderniška kopyčia dykai visiems. Kreipdamiesi į mus

turėsite mandagų ir sąžiningą patarnavimą

2128 Carson Street S.S., Pittsburgh, Pa.

Tel. HEMlock 1-0203

Bostone

S. Barasevičius ir Sūnus

FUNERAL HOME

254 W. BROADWAY

South Boston, Mass.

JOSEPH BARASEVICIUS

Laidotuvių Direktorius

NOTARY PUBLIC

Patarnavimas dieną ir naktį.

Koplyčia šermentis dykai

Tel. SOUTH Boston 8-2590

Avenue 2-2484

CASPER

FUNERAL HOME

187 DORCHESTER STREET

South Boston, Mass.

Joseph W. Casper

(KASPERAS)

Laidotuvių Direktorius ir

Balsamuotojas

NOTARY PUBLIC

Patarnavimas dieną ir naktį

Koplyčia šermentis dykai

Tel. SO 8-1437

South Boston 8-3960

VYTAUTAS YAKAVONIS

FUNERAL HOME

741 NO. MAIN STREET

Brockton, Mass.

V. YAKAVONIS

Laidotuvių Direktorius ir

Balsamuotojas

Patarnavimas dieną ir naktį

Koplyčia šermentis dykai

Tel. BROCKTON 6-1580

ZALETSKAS

FUNERAL HOME

564 EAST BROADWAY

South Boston, Mass.

D. A. Zaletskas, F. E. Zaletskas

Graboriai ir Balsamuotojai

Patarnavimas dieną ir naktį

Koplyčia šermentis dykai

NOTARY PUBLIC

Tel. SO 8-0815

South Boston 8-2609

WAITKUS

FUNERAL HOME

107 WEBSTER AVE.

Cambridge, Mass.

PRANAS WAITKUS

Laidotuvių Direktorius ir

Balsamuotojas

(NOTARY PUBLIC)

Patarnavimas dieną ir naktį

Nauja moderniška kopyčia šer-

mentis dykai. Aptarnauja Cam-

bridge ir Bostono kolonijas že-

miaisiomis kainomis.

Kainos tos pačios ir kitus

mi

Darbininkas

AMERIKOS LIETUVŲ DARBININKŲ LAIKRAŠTIS

NEW YORKO NAUJIENOS

"Amerikos Balsas"

Šio sekmadienio programose buvo girdėti pasikalbėjimai su Amerikos lietuvių veikėjais dr. Aldona Šliupaitė ir Trečio kienė iš Newark, N. J., ir taip pat plati Amerikos ir pasaulio lietuvių gyvenimo apžvalga.

"Amerikos Balsas" pranešė, kad nuo birželio 24 d. yra pakeičtas kai kurias bangas. New Yorko laiku dabar 6,30 val. p.p. programa galima bus girdėti tik 48 ir 94 mtr. bangomis, o 12 val. nakties programa 25, 31, 49 ir 251 mtr. bangomis. 12 val. dienos ir 5,45 p.p. programos girdimos tomis pačiomis trumpomis 13, 16, 19, 25, 31, 41, 48, 49 ir 251 mtr. bangomis.

• Daugelis nusiskundžia, kad neturi radijo priimtuvų trumpomis bangomis. Patariama pasiteirauti devėtų baldų krautuvėse, ten galima kartais gauti visai gerų trumpomis bangomis priimtuvų už labai mažą kainą.

Paskubinkite DP pusemetinius raportus

Visi naujakuriai, atvykę Ameriką 1949 m. gegužės 2 d. ir vėliau, raginami iki birželio 30 d. išsiųsti DP Komisijai Washingtono savo pusmetinius raportus. Nelaukite paskutinės dienos. Raportų blankus galima gauti BALF Centro raštinėje nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Raportų pasiuntimas DP Komisijai privalomas per du metus nuo atvykimo į Ameriką dienos.

Mirė Andrius Dragūnas

Birželio 7 d. Wycoff Heights ligoninėje mirė gerai Brooklyno lietuviams pažįstamas Andrius Dragūnas, sulaukęs 79 m. Vėlonis buvo pašarvotas Šalinsko koplyčioje. Po pamaldų Apreiškimo parapijos bažnyčioje palaidotas šv. Jono kapinėse.

Patenkinti radijo programa
J. Ginkaus Radijo Draugija iš daugelio lietuviškų organizacijų ir pavienių asmenų gavo laisvų, dėkojančių už įspūdingą programą birželio mėnesio minint. Ypač visus labai susijaudinę programos pradžioje transliuota Kauno Bazilikos choro įgiedota "Maldą už Tėvynę".

Nauja šeima

Šį sekmadienį susituokė P. Rasimas su P. Krušinskaite. Abudu trmetiniai. P. Rasimas turi gėlių šiltnamį "Rūta" Yonkerse.

Rinkimai Micamolde

Ilgai vestoji antikomunistinio bloko akcija prieš raudonąją UE uniiją, kuriai priklauso ir garsusis radijo fabrikas Micamold, pagaliau baigėsi prieškomunistiniai nusiataisusių darbininkų laimėjimu. Birželio 27 d., trečiadienį, fabrike įvyksta balsavimas. Dirbantieji pasisakys, kuriai uniijai jie nori priklausyti, ir išrinkti IUE-CIO unijos naujojo lokalo vadovybę.

Raudonieji tuo tarpu dar neišrinko savo kandidatų į naująją lokalo valdybą ir nežinia, ar iš viso ją rinks. Kaip ten bebūtų, antikomunistinis blokas kviečia gausiai rinkimuose dalyvauti visus lietuvius, dirbančius Micamolde, ar anksčiau dirbusius, ateistų neseniau kaip prieš 6 mėnesius. Balsavimas vyks visą dieną nuo 8 val. ryto (ligi 5,15 val. p.p. III aukšto plastikos skyriuje. Šiuo metu atleisti iš darbo kviečiami būtinai atvykti balsuoti, padėti nurungti raudonuosius. Eidami balsuoti, jie pirmiau privalo užteiti ir raštinės personalinį skyrių pasiimti pažymėjimo, kad jie čia anksčiau dirbo. Jokių nedarbingumo ženklelių pirkti nereikia.

Civilinės apsaugos įstaiga

New Yorko paskutiniame aplinkraštyje praneša, kad jau yra paruoštas planas apsaugoti ligoniams, jei priešas miesnų pultų iš oro. Panaudojus visas tam reikalingas tinkamas patalpas, tikimasi sutalpinti apie 40 tūkstančių ligonį.

Federalinė draudimo agentūra

prašo visus darbininkus atkreipti ypatingą dėmesį į draudimo kortelę. Jai supylus ar ją praradus, prašoma neatidėliojant užpildyti prašymą naujai kortelei gauti. Nauja kortelė bus išduota nemokamai. Pakeitus pavardę, pav. mergaitę istekėjus, reikia užpildyti specialų prašymą (Request for Change in Record). Draudžiama turėti keles korteles su skirtingais numeriais. Tokiu atveju yra pavojus dalinai ar visiškai nustos paramos. Ispėjama, kad niekas neturi teisės Security Card naudoti vietoj tapatybės dokumento (Identification Card).

14 m. mergaitė — motina ir žmogžudė

Prieš porą dienų New Yorko 14 m. mergaitė, pasislėpusi savo namų tualetu, pagimdė berniuką. Jaunutė motina savo kūdikį išmetė pro langą nuo ketvirtos aukšto. Mergaitė paimta policijos žinion.

Ruošiasi BALFo rudens vajui

Tremtinių Pagalbos Vajaus Komitetas spalio 1-7 d. ruošia rudens vajų New Yorko ir ta proga spalio 7 d. rengia didžiulį koncertą Lost Battalion Hall. Prašoma visų lietuviškų draugijų tuo metu susilaikyti nuo pramogų rengimo ir padėti komitetui praveisti vajų. Pajamos skiriamos emigruoti negalinčių lietuvių šelpai.

Visos lietuviškos draugijos taip pat kviečiamos aktyviai prisidėti prie šio vaju ir komitetui prisidėti pavardės atstovų, draugijos deleguotųjų komitetui talkininkauti.

Laimėjo Vyt. Ubarą ir Jęgėlą

Didžiojo New Yorko lietuvių siuvėjų 54 lokalo rinkimai, kurie pereiną savaitę buvo sukilę beveik didžiųjų lietuvių ant kojų, įvykė birželio 20 d., atnešė laimėjimą Vyt. Ubarai-Ubarevičiui ir T. Jęgėlai. Pirmasis gavo 313, o antrasis 303 balsus, kiti du kandidatai: delegatus — Vaitukaitis gavo 168 balsus ir į sekretorius K. Vasiliauskas gavo 160 balsų.

Nei lietus nesulaikė demonstracijų

Birželio 14 d. per visą dieną lijes lietus nesulaikė lietuvių, latvių ir estų ruoštas protesto demonstracijas Bostono gatvėmis prieš Sov. Rusijos žiaurumus Pabaltijo valstybėse. Po demonstracijų pabaltiečių delegacija nuvyko pas Mass. valstybės gubernatorių ir Bostono miesto mayorą ir įteikė memorandumą dėl vykdomo genocido Pabaltijo kraštuose. Lietuvių delegacijoje dalyvavo JAV prokuroro padėjėjas adv. K. J. Kalinauskas, adv. A. Juknevičius ir dr. B. Michelsonas.

Latvius atstovavo Rev. Oswald Blumits, o estus Rein Kolka. Delegacija abiejų aukštųjų pareigūnų buvo maloniai priimta ir pažadėta kovoti už teisėtus pabaltiečių reikalavimus.

"The Boston Daily Globe" birželio 15 d. laidoje įsidėjo protesto demonstracijų aprašymą ir porą fotografijų iš eisenos.

Per minėjimą, surengtą Municipal Buildinge birželio 16 d. priimta griežta protesto rezoliucija ir laisvės kovai vesti surinkta 200 dol.

J. Valaitis sugrįžta

Birželio 28 d. "America" laivu į New Yorką iš Prancūzijos uosto La Havre BALFo direktorius Europoje Jonas Valaitis, BALFo reikalais tenai rūpinęsis deves su puse metų.

Kadangi tą pačią dieną į New Yorką atvyksta ir laivas su tremtiniais, tai J. Valaitis pasitiks juos uoste, norėdamas pamatyti, kaip jie išlaipinami.

Lankėsi redakcijoje

Jonas, Romanas, iš Bostono, kadaise buvęs "Darbininko" administratorius, birželio 23 d. lankėsi mūsų laikraščio redakcijoje.

Apreiškimo parapijos mokyklą

birželio 24 d. baigė mokslo metus. Mokiniam mokslo pažymėjimai buvo išdalinti bažnyčioje per specialiai vaikams skirtas pamaldas 9 val. iš ryto. Mokslo metų užbaigimo proga mokyklos mokiniai 7,30 val. vak. išpildė programą parapijos salėje.

Išvyka į Marianopolį

South Bostono lietuvių liepos 4 d. ruošiasi dideliame išvažiavimui pas Tėvus Marianus, Marianopolį, Thompson, Conn., į jų rengiamą Lietuvių Dienos Pikniką ir Marianopolio Kolegijos sidabrinio jubilėjaus sukaikties iškilmingo paminėjimo progą.

Raginama visus iš anksto nusipirkti round-trip autobusų bilietus prie šv. Petro parapijos sekmdieniais iš ryto ir taip pat pas Brazauskus, 12 Ticknor St., So. Boston, ir pas Bernatonių, 241 L St., So. Boston, Mass.

Autobusai išvyks 8:30 ir 9:00 A. M. iš ryto liepos 4 d. nuo "Darbininko" namo, kampas E St., ir Broadway, So. Boston.

Giedojų komp. Žilėvičiaus mišias

Birželio 10 d. klebonas kun. P. Virmauskis savo 35 metų kunigystės jubilėjaus proga atlaikė šv. mišias už išvežtuosius lietuvius Sibiran. Parapijos choras per mišias giedojų naujas muz. Žilėvičiaus sukomponuotas mišias. Dirigavo muz. J. Kačinskas, akomp. muz. J. Gaubas. Per mišias solo giedojų operos solistas St. Liepas.

"Darbininko" skaitytojų dėmesiai

Bostono ir apylinkės lietuvių, norį greit gauti "Darbininką" antradieniais ir penktadieniais gali visuomet nusipirkti sekančiose vietose:

1. Darbininkas
366 W. Broadway
So. Boston 27, Mass.
2. Colonia Spa
357 W. Broadway
So. Boston, Mass.
3. Lithuanian Furniture Co.
326-328 W. Broadway
So. Boston, Mass.

4. Silver Cafe
324 W. Broadway
So. Boston, Mass.
5. So. Boston Cafe
260 W. Broadway
So. Boston, Mass.
6. šv. Petro parapijos bažnyčia (Penktadienio numerius sekmdieniais)
50 W. 6th St.
So. Boston, Mass.

(24)

Mirė Gasparas Švelnys

Bostono miesto ligoninėje birželio 20 d. mirė Gasparas Švelnys, 73 metų amžiaus. Amerikon atvyko 1910 m. iš Panevėžio. Liko žmona, duklė ir 6 sūnūs. Jų 5 yra karo veteranai. Vėlonis palaidotas šeštadienį, birželio 23 d.

Mirė Zigmantas Sadonis

Birželio 20 d. Bostono miesto ligoninėje mirė stalius Zigmantas Sadonis, 56 metų amžiaus, palikęs 2 sūnus ir 2 dukteris. Amerikoje gyveno 40 metų. Palaidotas birželio 23 d. iš šv. Petro lietuvių bažnyčios šv. Benedikto kapinėse.

Legionierių piknikas

A. L. Legiono Stepono Dariaus posto piknikas įvyko birželio 17 d. Brockton Fair Grounds. Piknike dalyvavo apie 1000 žmonių.

Kas norėtų įsigyti?

Vienas ligonis, medžio drožinių specialistas, gyvenąs Vokietijoje, begulėdamas ligoninėje išdrožė iš medžio lietuvišką kryžių, kuris susideda iš 700 dalių. Prie jo yra du rėmeliai, kiekvienas susideda iš 316 dalių. Šitą kryžių jis atsiuntė į Bostoną ir prašo atiduoti jį už mažą auką. Jei kas norėtų panašų dalyką įsigyti, galėtų užsakyti per kun. Kazį Mažutį, 50 W. 6th St., South Boston, Mass.

KVIECIAME Į BALTUOSIUS KALNUS

Kviečiame visus savo draugus, pažįstamus ir bendrai visus lietuvius atvažiuoti į gražiąją kalnuotąją New Hampshire valstybę, kurios gamta mažai kuo skiriasi nuo mūsų Lietuvos. Ar tik nebus vienintelė lietuvių atostogų vieta visoje Naujojoje Anglijoje, kur galite ramiai pakvėpuoti tyru kalnų oru.

Važiukite keliu (Route) 3 iki pat mūsų vietos — RED TOP CAMPS, Thornton, N. H., apie 135 mylios nuo Bostono.

Visus kviečia

Albinas ir Ona Nevierai

Dr. M. Namikas mums pranešė, kad pereinam "Darbininko" numerįje iš Bostono atsiųsta žinutė apie jo vedybas neatitinka tiesą.

Po 10 dol. — A. Stankevičius, Bronx, N. Y. ir J. Ginkus, Brooklyn, N. Y.

Po 5 dol. — Petras Bazišauskas — Woodhaven, N. Y., Juozas ir Antanina Kivita — Maspeth, N. Y.

Po 2 dol.: Jonas Maslauskas — Brooklyn, N. Y., Anna Buivydas — Brooklyn, N. Y., Uršulė Mikulskienė — Brooklyn, N. Y., Jonas Kubilis — Youngston, Ohio, J. Radzevičius — New Britain, Conn., Jonas Jusbaudas — Johnson City, N. Y., Antanas Yuncza — Trenton, N. J.

Po 1 dol.: A. Vaitekūnienė — Cleveland, Ohio, M. Beserkiskis — Pittsburgh, Pa., Barbara Morris — Pittsburgh, Pa., B. Ceponis — Pittsburgh, Pa., Albinas Spurgis — Strongsville, Ohio, Antanas Vieškalnis — Brighton, Mass., J. Sa-

Dabarties pastabos

Rodos, atrodo...

▲ Visi sutinkam, kad mūsų laikais reikalinga auklėti asmenybę su drąsiais įsitikinimais, nesvyruojančiom nuomonėmis, aiškiom pažiūrom į kiekvieną besireiškiančią blogybę ar ištįmą. Kada iš vienos pusės veržiasi griaujamoji jėga, kuri kaip vulkano lava gresia užlieti visą laisvąjį pasaulį, iš antros pusės vis "tebesvarstoma", kaip į tai reaguoti. Kaip tas Krylovo "filosofas", kuriam, įkritus į šulinį, kaimietis tėvas nuleido virvę išsigelbėti. Užut griebėsis už virvės ir kopęs į viršų, jis dar paklausė: "A veriova to vešč kakaja"? (O kas tai per daiktas — virvė?)

Taigi aišku, kodėl demokratiškasis pasaulis pasidarė toks neatsparus prieš mirtingą pavojų, kodėl vis dar rimtai tebesvarstoma apie "karą ir t a i k ą su komunizmu" (Dr. J. Gintautas, "Aldai" š. m. 5 Nr.).

▲ Autorius puikiai argumentuoja, įrodinėdamas Sovietų Sąjungos komunistų agresyvumą. Jis aiškiai pabrėžia genocidui vartojamas priemones ir žiaurumus, jų nepaliaujamą melą ir klatingumą, jų šetoniską kovą prieš įgimtąsias žmogaus teises ir t.t. Tačiau, kai reikia iš to padaryti aiškias ir nedviprasmiškas išvadas, jam vis dar tik "rodos", arba "atrodo"...

Jeigu Dr. J. Gintautas aiškiai parašė: "Tik protiškaiklas žmogus šiandien dar gali manyti, kad Sovietų Rusijos valdovai šito, pasakytume, (?) — jems švento tikslu — užvaldyti pasaulį prievarta — yra atsisakę", tai ir jo išvada privalo būti dar aiškesnė: visas laisvas kultūringas pasaulis šiandien turi skubiai rengti šventą kryžiaus karą prieš tuos didžiausius žmonių priešus ir budelius! Jei prancūzų šventoji Joanna d'Arc išgirdo anuomet šventųjų balsą, raginantį ją išlaisvinti savo tėvynę iš okupantų priespaudos (toli gražu ne bolševikų), tai kokia dar gali kilti abejonė bolševikų atveju?

Kai straipsnio autorius sako, kad komunistai su "didžiausiu fanatizmu ir agresyvumu, kuris (čia vėl autorius neapsispauna be įprastojo "atrodo") pralenkia kadaise buvusį islamo pasaulio fanatizmą ir karingumą" nori nušluoti nuo žemės veido ištisas tautas ir likusias pasaulio dalies laisvę, tai tokios nedrąsiai ir neryžtingai reiškiamos išvados tik pila alyvos ant jų fanatizmo ugnies.

▲ Taip. Kol laisvasis pasaulis mieguistai tebesvarstys apie karą ir t a i k ą su komunizmu, kol jis apsispręs, ar kova prieš jį neatneš, tarant autorius žodžiais, "žmonijai nemažesnių nelaimių negu komunizmo įsigalėjimas" (!), kol jis įgyvendins D-ro laukiamus "pozityvius tikslus ir idealus, kurie žmoniją sujungtų ir pakeltų į aukštesnį moralinį lygį", galime vieną gražią dieną pajusti, kad tas žmonijos priešas jau tiek sustiprėjęs, jog pradėti prieš jį šventąjį karą jau pėrvėlu.

Tokiais klausimais reikia vengti neryžtumo, klaidinančio daugelį šiandien kryžkelėse atsidūrusiųjų. Geriau prisiminti Adomo Jakšto drąsų posakį: "Jei tau vėlnias spiauna į akis, ar tu išsižiojęs lauksi, kol jis tau pataikys į burną? Spjauk ir tu jam atgal!"

Pranas Peštukas

"DARBININKO" RĖMEJAI

čia dedamas sąrašas "Darbininko" bičiulių, kurie liepos 1, 1951 m. ruošiamos LIETUVIŲ DIENOS proga laikraščiu paremti prisuntė savo aukų:

Po 10 dol. — A. Stankevičius, Bronx, N. Y. ir J. Ginkus, Brooklyn, N. Y.

Po 5 dol. — Petras Bazišauskas — Woodhaven, N. Y., Juozas ir Antanina Kivita — Maspeth, N. Y.

Po 2 dol.: Jonas Maslauskas — Brooklyn, N. Y., Anna Buivydas — Brooklyn, N. Y., Uršulė Mikulskienė — Brooklyn, N. Y., Jonas Kubilis — Youngston, Ohio, J. Radzevičius — New Britain, Conn., Jonas Jusbaudas — Johnson City, N. Y., Antanas Yuncza — Trenton, N. J.

Po 1 dol.: A. Vaitekūnienė — Cleveland, Ohio, M. Beserkiskis — Pittsburgh, Pa., Barbara Morris — Pittsburgh, Pa., B. Ceponis — Pittsburgh, Pa., Albinas Spurgis — Strongsville, Ohio, Antanas Vieškalnis — Brighton, Mass., J. Sa-

dauskas — So. Boston, Mass., Dobrovolskis — Brooklyn, N. Y., J. Millsback — Meriden, Conn., A. J. Rugelis — Brooklyn, N. Y., M. Barkus — Hoboken, N. J., J. Radžiūnas — Walden, N. Y., Rožė Malnelytė — N.Y.C., J. Vaitkevičius — L. I. City, N. Y., Jurgis Janickas — Stoughton, Mass., B. Adomaitienė — Brooklyn, N. Y., Sijevičienė — Brooklyn, N. Y., A. Kasperavičius, Binghamton, N. Y., J. Tamašauskas, Schenectady, N. Y., Didžiūs, Vandergrift, Pa., B. Pocius, B'klyn, N. Y., Vladas Rupeika, Richmond Hill, N. Y., O. Vaitienė, Philadelphia, Pa., F. P. Mačiulis, Shenandoah, Pa., B. Bražinskas, Munhall, Pa., L. Narmanas, E. Hiram, Maine.

Draugeliai — Brooklyn, N. Y.; A. Jurskis, Philadelphia, Pa.;
Už parą visiems "Darbininko" rėmėjams ir bičiuliams nuoširdžiai dėkojame!

Leidėjai

22-ji DIDINGA LIETUVIŲ DIENA

Sujungto laikraščio "Darbininko" ir T.T. Pranciškonų įsikūrimo proga Brooklyne įvyks
DEXTER PARKE, LIEPOS-JULY 1 D.,

JAMAICA AVENUE IR ELDERTS LANE,

WOODHAVEN, N. Y.

- ★ Didžiausias apylinkės lietuvių susibūrimas
- ★ Maloni pramoga atvirame ore
- ★ Gražūs pasilinksminimai
- ★ Linksma muzika ir šokiai

Pikniko pradžia 1 val. po pietų

Dovanų paskirstymas 9 val. vakare

1. \$300.00 pinigais
2. Dešimt įvairių vertingų dovanų

Kiekvienas paaukavęs "Darbininkui" paremti \$1.00 dalyvauja minėtų dovanų paskirstyme.

KELRODIS: Iš New Yorko ir Brooklyno Jamaica Line Elevated Line be persėdimo priveža prie pat parko — Elderts Lane stotis.

Važiujant Canarsie linija reikia išlipti Broadway Junction ir persėsti į Jamaica Line traukinį.

Visus kviečia ir visų laukia R E N G E J A L

ŠOKIAI NUO 6 VAL. VAKARE AD. JEZAVITO ORKESTRUI GRIEZIANT